

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta

Katedra obchodu a cestovního ruchu

Studijní program: N 6208 Ekonomika a management

Studijní obor: Obchodní podnikání – cestovní ruch

DIPLOMOVÁ PRÁCE

**Využití metod prostorové analýzy dat pro hodnocení intenzity
cestovního ruchu na Táborsku**

Vedoucí diplomové práce:

RNDr. Renata Klufová, Ph.D.

Autor diplomové práce:

Michaela Svobodová

2010

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
Ekonomická fakulta
Katedra aplikované matematiky a informatiky
Akademický rok: 2007/2008

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Michaela SVOBODOVÁ**

Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**

Studijní obor: **Obchodní podnikání**

Název tématu: **Využití metod prostorové analýzy dat pro hodnocení
intenzity cestovního ruchu na Táborsku**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cílem práce je sofistikované zhodnocení intenzity využití oblasti Táborska cestovním ruchem. Součástí práce budou jak klasické metody hodnocení atraktivnosti jednotlivých destinací a potenciálu území pro jeho turistické využití (metody indexů), tak i moderní metody prostorové analýzy dat spolu s jejich zpracováním v prostředí GIS (prostorové modely, překryvné operace apod.). Vlastní analytická část by měla posloužit pro navazující doporučení dalšího (udržitelného) vývoje cestovního ruchu v oblasti, konkrétních turistických produktů.

Metodický postup:

1. Studium odborné literatury - popis vhodných metod.
2. Akvizice dostupných dat, jejich příprava pro analýzu v prostředí GIS.
3. Vlastní analytická část (prostorový model, vytipování míst pro potenciální rozvoj, resp. útlum dalšího
4. Závěry a obecná doporučení.

Rozsah grafických prací: 20 map či výkresů
Rozsah pracovní zprávy: 50 stran
Forma zpracování diplomové práce: tištěná

Seznam odborné literatury:

Fotheringham, A., S., Brundson, Ch., Charlton, M. Quantitative Geography: Perspectives on Spatial Data Analysis. SAGE Publications, 2002, 270 pp.

Robinson, G., M. Methods and Techniques in Human Geography. Wiley, 1998, 556 pp.

Fotheringham, A., S., Wegener, M. (eds.) Spatial Models and GIS: New Potential and New Models. Taylor and Francis, 2001, 279 pp.

Bailey, T., C., Gatrell, A., C. Interactive Spatial Data Analysis. Prentice Hall, 1995, 413 pp.

Stillwell, J., Clarke, G. Applied GIS and Spatial Analysis. Wiley, 2005, 406 pp.

Klufová, R. Cestovní ruch Třeboňska. Praha : PřF UK, disertační práce, 2003, 134. s.

Havrlant, J. Geografické aspekty rozvoje cestovního ruchu a rekreace v Jeseníkách. Praha : KERG PřF UK, disertační práce, 1992, 212 s.

Bičík, I. a kol. Druhé bydlení v Česku. Praha : PřF UK, 2001, 167 s.

Vedoucí diplomové práce:

RNDr. Renata Klufová, Ph.D.
Katedra aplikované matematiky a informatiky

Datum zadání diplomové práce:

9. ledna 2008

Termín odevzdání diplomové práce:

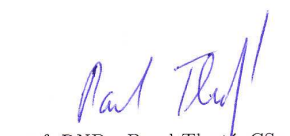
15. dubna 2009

prof. Ing. Magdalena Hrabánková, CSc.

děkanka

JAROSLAVSKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studená 13 (26)
370 05 České Budějovice

prof. RNDr. Pavel Tlustý, CSc.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 12. března 2008

Čestné prohlášení:

Prohlašuji, že jsem závěrečnou práci na téma „Využití metod prostorové analýzy dat pro hodnocení intenzity cestovního ruchu na Tábořsku“ vypracovala sama, a že jsem se během realizace této práce opírala výhradně o prameny uvedené v seznamu literatury a použitých zdrojů v této práci. Dále prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

V Plané nad Lužnicí dne 7.5.2010

Poděkování:

Ráda bych touto cestou vyjádřila svůj velký dík vedoucí práce paní RNDr. Renatě Klufové, Ph.D. za odbornou pomoc, cenné připomínky, trpělivost a vedení při zpracování mé diplomové práce.

OBSAH:

1 ÚVOD	3
2 CÍLE A METODIKA	5
2.1 Metodika práce.....	5
2.2 Pracovní hypotézy	6
3 LITERÁRNÍ REŠERŠE	7
3.1 Cestovní ruch	7
3.1.1 Definování cestovního ruchu a dalších pojmů	7
3.1.2 Historie cestování a cestovního ruchu.....	11
3.1.3 Novodobý cestovní ruch v Evropě	13
3.1.4 Globalizace a evropeizace v cestovním ruchu	15
3.2 Geografické informační systémy (GIS)	16
3.2.1 Definování GIS a dalších pojmů	16
3.2.2 Využití GIS	18
4 SITUAČNÍ ANALÝZA ZKOUMANÉ OBLASTI.....	20
4.1 Vymezení zkoumaného regionu	20
4.1.1 Jihočeský kraj (Budějovický kraj)	20
4.1.2 Území okresu Tábor	21
4.2 Geografická charakteristika	21
4.3 Lokalizační předpoklady cestovního ruchu	22
4.3.1 Hydrologické podmínky.....	22
4.3.2 Klimatické podmínky.....	23
4.3.3 Fauna a flóra.....	24
4.4 Realizační předpoklady cestovního ruchu	25
4.4.1 Dopravní předpoklady.....	26
4.4.2 Materiálně-technické předpoklady	26
4.5 Selektivní předpoklady cestovního ruchu	28
4.5.1 Obyvatelstvo a sociodemografické ukazatele	28
4.5.2 Ekonomická vybavenost ve vztahu k cestovnímu ruchu	29
4.6 Pohled do historie	30

5	POTENCIÁL CESTOVNÍHO RUCHU NA TÁBORSKU	32
5.1	Metody indexů	32
5.1.1	Index ekologické významnosti (ZU).....	32
5.1.2	Index rekreační významnosti (IRV).....	34
5.1.3	Koeficient rekreační funkce území (KRF).....	36
5.1.4	Koeficient zbylého rekreačního potenciálu (ZRP).....	37
5.1.5	Defertova funkce	39
5.2	Modelování rekreačního potenciálu.....	40
5.2.1	Model rekreačního potenciálu atraktivit – historicko-kulturní, přírodní	41
5.2.2	Model rekreačního potenciálu socioekonomického.....	44
5.2.3	Modely celkového rekreačního potenciálu	47
6	DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ	51
6.1	Vlastní vyhodnocení dotazníkového šetření	51
6.2	Profil návštěvníka Tábořska	60
7	NÁVRHY KE ZVÝŠENÍ ATRAKTIVITY REGIONU.....	62
7.1	Návrh nového produktu „Tábor bez bariér“	64
8	ZÁVĚR	66
9	SUMMARY	67
10	POUŽITÁ LITERATURA	68
10.1	Odborné publikace	68
10.2	Internetové zdroje	69
10.3	Propagační materiály	70
	SEZNAM ZKRATEK	71
	SEZNAM TABULEK, GRAFŮ A MAP	71
	PŘÍLOHY	73

1 ÚVOD

Cestovní ruch je významným hospodářským odvětvím, přináší prospěch nejen jednotlivým zemím, ale také regionům, městům a obcím. Jeho vývoj s ohledem na jeho důležitost nemůže být ponechán náhodě, a proto musí být alespoň minimálně odpovídajícím způsobem marketingově řízen.

Na problematiku regionu, jako destinace cestovního ruchu, je potřeba nahlížet z několika podhledů, především z pohledu návštěvníků, z pohledu města jako celku, které vytváří nabídku produktů v regionu, z pohledu rezidentů a pracujících v daném regionu a z pohledu podnikatelů a průmyslu v regionu.

Účastí na cestovním ruchu dochází k uspokojování různých potřeb, které souvisejí s cestováním a pobytem účastníků cestovního ruchu mimo místo jejich trvalého bydliště. Cestovní ruch se obvykle uskutečňuje ve volném čase a za účelem získávání komplexního zážitku, který zahrnuje odpočinek, poznávání, společenský kontakt, zdraví, rozptýlení, zábavu a také kulturní a sportovní vyžití. Uspokojování těchto potřeb umožňuje vytváření vzájemných vztahů na trhu cestovního ruchu mezi těmi, kdo kupují, tedy poptávkou po produktech cestovního ruchu a těmi, kdo prodávají, tedy nabídkou produktů cestovního ruchu. (Hesková, 2006)

Málokdo si uvědomuje, že k tomu, aby se určitý region stal skutečně přitažlivou turistickou destinací, nestačí jen vytisknout barevné propagační materiály, účastnit se několika veletrhů, vyhotovit internetové stránky. Vybudovat z místa turistickou destinaci není nijak jednoduché. Jedná se o složitou, dlouhodobou práci, jež vyžaduje značné úsilí, schopnost týmové práce, kooperace a koordinace.

Návštěvníci nepříjíždějí do turistické destinace proto, že si oblíbili určitý hotel nebo restauraci, ale přijíždí na určité místo, kde se tento hotel nebo restaurace nacházejí. Je pro ně rozhodující souhrnná nabídka služeb a produktů cestovního ruchu pro jimi požadovanou dovolenou. Hodnotí destinaci podle toho, jaké potřeby a přání, a v jaké kvalitě, je destinace schopna uspokojit. Při svém rozhodování nejprve vybírají určitý druh cestovního ruchu podle svých představ a zálib – odpočinkový, sportovní, vzdělávací nebo kulturní, případně různé kombinace těchto druhů. Teprve potom se začnou zajímat o atraktivitu místa, o ubytování, stravování a dodatečné služby, dopravní

spojení, bezpečnost, přístup hostitelské populace aj. Všechny tyto faktory představují pro potenciálního návštěvníka jeden produkt a definují turistickou destinaci právě z hlediska návštěvníka. (www.cestovni-ruch.cz)

K objektivnímu hodnocení potenciálu regionu a jeho využití k marketingovým aktivitám slouží moderní kvantitativní metody a geografické informační systémy. Právě geografické informační systémy (GIS) se staly v posledních letech jednou z nejpoužívanějších metod získávání, analyzování a prostorové vizualizace souhrnných informací o dané problematice.

2 CÍLE A METODIKA

Hlavním cílem práce je analýza a hodnocení intenzity cestovního ruchu na Tábořsku. K tomu bylo potřeba provést základní vymezení řešeného území, zpracování databáze dat, vytvoření přehledu o nabídce produktů cestovního ruchu a zjištění poptávky po těchto produktech. Na tyto analýzy navazuje zkoumání potenciálu území pro využití v cestovním ruchu.

Tento rozbor umožní sestavení doporučení pro další vývoj cestovního ruchu navrhnutí možností zlepšení a také případné vytvoření nového produktu pro vybraný segment návštěvníků ve sledovaném území.

2.1 Metodika práce

Zpracování diplomové práce bylo rozděleno do několika logicky na sebe navazujících fází. V první byla shromážděna potřebná odborná literatura zaměřená na problematiku cestovního ruchu, programu ArcGIS a regionální literatura vztahující se k danému území. Jako velice podstatný zdroj informací sloužily různé propagační materiály, brožury a internetové stránky. V další fázi bylo potřeba získaná data analyzovat, zhodnotit, protřídit a sestavit v logické návaznosti. Veškerá literatura a použité prameny jsou uvedeny v kapitole Použitá literatura na konci práce.

Primární data byla získána marketingovým výzkumem, který byl realizován metodou dotazování za použití dotazníku. Sběr dat proběhl v období od července do listopadu v roce 2006. Výzkum byl realizován u domácích i zahraničních návštěvníků města Tábor a tábořského regionu. Toto dotazníkové šetření sloužilo jako podklad pro vlastní sledování terénu, zjištění vybavenosti území infrastrukturou a atraktivitami cestovního ruchu a jako nástroj k vytvoření doporučení na zlepšení produktů cestovního ruchu a návrhu nového konkrétního produktu cestovního ruchu.

V další fázi bylo potřeba charakterizovat tuto řešenou destinaci. Na základě studia literatury a zdrojů byla zpracována situační analýza sledovaného území z hlediska geografie, hydrologie, klimatických podmínek, biologických podmínek, ale také z hlediska dopravní dostupnosti, demografie a předpokladů rozvoje cestovního

ruchu, charakteristik atraktivit a produktů cestovního ruchu a z hlediska preferencí a profilu návštěvníků této lokality.

Hlavní fází práce bylo zpracování zjištěných informací pomocí matematicko-statistických metod, využití programu ArcGIS včetně jeho nadstaveb a určení potenciálu cestovního ruchu v daném území.

2.2 Pracovní hypotézy

Zkoumané území Táborska, které bude podrobněji popsáno v následujících kapitolách, je v současné době využíváno pro trávení volného času převážně v prodlouženém letním období od května do října a to za účelem jednodenních návštěv nebo krátkodobé dovolené. Návštěvníky láká především kultura, historie a památky, které jsou vyhledávanou atraktivitou především pro poznávací dovolené. V blízkém okolí mohou návštěvníci a turisté také trávit svůj čas v krásné přírodě či okolí řeky Lužnice.

Skutečností stále zůstává, že město Tábor působí jako hlavní atraktivita celé oblasti. To je možné vysledovat i v intenzitě cestovního ruchu oblastí a obcí více vzdálených od města, kde tímto také klesá nabídka i kvalita služeb cestovního ruchu.

Dalšími oblastmi přitahujícími návštěvníky za účely výletů je město Veselí nad Lužnicí s blízkou vodní nádrží Vlkov a město Soběslav, kde lze zaznamenat snahu o kvalitnější nabídku služeb cestovního ruchu a zlepšování infrastruktury.

3 LITERÁRNÍ REŠERŠE

Tato část je věnována vymezení důležitých odborných pojmů, které jsou v této práci dále uváděny a nemusí být zcela jasné. Pro jejich rozbor a definici byla použita odborná literatura.

3.1 Cestovní ruch

Cestovní ruch je významným společensko-ekonomickým fenoménem jak z pohledu jednotlivce tak i společnosti. Každým rokem představuje největší pohyb lidské populace za rekreací, poznáváním a naplněním vlastních snů. Ve světovém měřítku patří vedle obchodu s ropou a automobilovým průmyslem ke třem největším exportním odvětvím. Začátek rozvoje moderního cestovního ruchu se obvykle datuje do období přelomu 19. a 20. století, kdy se začal formovat jako odvětví společenské činnosti a od té doby prošel dlouhodobým vývojem.

3.1.1 Definování cestovního ruchu a dalších pojmů

Cestovní ruch je pojem známý a stále více používaný, ale přesto jeho definování, které prošlo dlouholetým vývojem, není zcela jednoduché. Celosvětové organizace, jako například WTO (World Travel Organization – Světová organizace cestovního ruchu) či OSN, i autoři odborných publikací se nemohou shodnout na jednotné definici, proto se v různých zdrojích najdeme odlišné definice.

Významným mezníkem v procesu zkoumání byla definice švýcarských profesorů W. Hunzíkera a K. Krapfta z roku 1942, kteří definovali cestovní ruch jako „soubor vztahů a jevů, které vyplývají z pobytu na cizím místě, pokud cílem pobytu není trvalý pobyt nebo výkon výdělečné činnosti“.

Na tuto definici navázal další profesor C. Kaspar v roce 1975, který říká, že cestovní ruch je „souhrn vztahů a jevů, které vyplývají z cestování anebo pobytu osob, přičemž místo pohybu není hlavním ani trvalým místem bydlení nebo zaměstnání“.

S cílem sjednotit názory na definování předmětu cestovního ruchu z hlediska statistiky organizovala WTO v roce 1991 v Ottawě mezinárodní konferenci o statistice

cestovního ruchu. Její účastníci přijali návrh, že cestovním ruchem se rozumí „činnost osoby cestující ve volném čase na přechodnou dobu do místa ležícího mimo její běžné prostředí (místo bydliště), a to na dobu kratší než je stanovená, přičemž hlavní účel cesty je jiný než výkon výdělečné činnosti v navštíveném místě“. Tato definice ale vylučuje z cestovního ruchu cestování v rámci místa trvalého bydliště, pravidelné cesty do zahraničí, či dočasné přestěhování se za prací a také dlouhodobou migraci.

Pojem cestovní ruch je specifikován v kombinaci s pojmem cestování i v České verzi evropské normy EN 13809:2003, která je českou technickou normou. Cestováním a cestovním ruchem rozumí „činnost lidí, kteří cestují na místa mimo své běžné prostředí anebo zde pobývají za účelem zábavy, pracovní nebo z jiných důvodů“ (Hesková, 2006).

Cestovní ruch, jak již bylo výše řečeno, se zpravidla uskutečňuje ve volném čase. To je „čas, v němž člověk nevykonává činnosti pod tlakem závazků či nutnosti zachování svého biofyziologického či rodinného systému. Často je charakterizován svobodnou volbou, očekáváním příjemných prožitků apod. Spojují jej následující funkce: rekreační, zábavní, sociální kontakty, rozvoj vlastní osobnosti i fyzická a psychická regenerace“ (Pásková, Zelenka, 2002).

Cestovní ruch je systém, který tvoří dva podsystemy, a to subjekt a objekt cestovního ruchu včetně vzájemných vazeb. Tyto vazby existují i mezi cestovním ruchem jako systémem a jinými systémy, které tvoří jeho okolí, tedy vnější prostředí. Jde o ekonomické, politické, sociální, technicko-technologické a ekologické prostředí.

Subjekt cestovního ruchu reprezentuje účastník cestovního ruchu, jímž je z ekonomického hlediska každý, kdo uspokojuje svoje potřeby spotřebou statků cestovního ruchu. Je nositelem poptávky a spotřebitelem produktu cestovního ruchu (Hesková, 2006).

Účastníkem cestovního ruchu je „každá osoba, která pobývá přechodně mimo místo svého běžného pobytu, přičemž motivací pro cestu není výdělečná činnost v tomto místě, a účastní se tedy některého druhu nebo formy cestovního ruchu“. (Pásková, Zelenka, 2002).

Z hlediska statistiky je účastníkem cestovního ruchu osoba označovaná jako návštěvník, turista či výletník. Návštěvník může být vnímán více způsoby. Podle WTO

je to „jakákoli osoba, která cestuje do jiného místa než je místo jejího obvyklého pobytu na dobu nepřevyšující 12 po sobě jdoucích měsíců, přičemž účel návštěvy je jiný než výkon činnosti odměňované z navštíveného místa“. Pojetí v návrhu normy Evropské Unie je mírně odlišné a říká, že návštěvníkem je „cestující, který přijel na jiné místo, než je místo jeho bydliště a nebo osoba, která navštíví určité místo (muzeum, galerii, hrad, zámek,...)“ (Pásková, Zelenka, 2002).

Turista (dle WTO) je „cestující, který se zdrží v navštíveném místě alespoň 24 hodin za účelem využití volného času a v tomto místě též přespí v hromadném nebo soukromém ubytovacím zařízení“. (Pásková, Zelenka, 2002) Jiné zdroje vnímají turistu jako „osobu, která v domácím i v zahraničním cestovním ruchu splňuje kritéria návštěvníka a pokud je účast turisty na cestovním ruchu spojena minimálně s jedním přenocováním“. Z hlediska délky pobytu se potom rozlišuje turista na dovolené (pobývá na daném místě více než určený počet nocí nebo dní, např. v ČR 2 – 3 noci, ve Francii 7 – 8 nocí) a krátkodobě pobývajícím turistu (cestuje na dobu nepřekračující určený počet nocí nebo dní, ale zahrnuje pobyt alespoň s jedním přenocováním) (Hesková, 2006).

Výletník je „dočasný návštěvník, který se v navštíveném místě nebo zemi zdrží pouze jeden den, tedy bez přenocování“ (Pásková, Zelenka, 2002).

Objekt cestovního ruchu definuje literatura jako „všechno, co se může stát cílem změny místa pobytu účastníka cestovního ruchu“. Jde o přírodu, kulturu, hospodářství apod. Objekt cestovního ruchu je tak nositelem nabídky a tvoří ho cílová místa, podniky a instituce cestovního ruchu. Cílové místo se v literatuře označuje i pojmem destinace cestovního ruchu (Hesková, 2006).

Destinace cestovního ruchu je přirozeným celkem, který má z hlediska podmínek rozvoje cestovního ruchu jedinečné vlastnosti, odlišné od jiných destinací. Podle WTO představuje destinace místo s atraktivitami a s nimi spojenými zařízeními a službami cestovního ruchu, které účastník cestovního ruchu nebo skupina vybírá pro svou návštěvu a které poskytovatelé přinášejí na trh. (Králová) Výkladový slovník pod pojmem destinace cestovního ruchu rozumí v užším smyslu „cílovou oblast v daném regionu, pro kterou je typická významná nabídka atraktivit a infrastruktury cestovního ruchu“ a v širším smyslu „země, regiony, lidská sídla a další oblasti, které jsou typické velkou koncentrací atraktivit cestovního ruchu, rozvinutými službami a další

infrastrukturou cestovního ruchu, jejichž výsledkem je velká dlouhodobá koncentrace návštěvníků“. Pro mezinárodní návštěvníky je destinací buď celá navštívená země, nebo její region, případně město. V některých zemích je území rozděleno do turisticky, historicky nebo administrativně kompaktních destinací s tvorbou a propagací společného turistického produktu (Pásková, Zelenka, 2002).

Produkt cestovního ruchu je souhrn veškeré nabídky soukromého či veřejného subjektu podnikajícího v CR nebo CR koordinujícího. Jedná se o zboží (suvenýry, knižní průvodce, mapy, apod.) či služby (ubytování, stravování, doprava, služby průvodců, apod.) (Pásková, Zelenka, 2002).

Atraktivita cestovního ruchu je definována jako zajímavá součást přírody a přírodní podmínky (klima, léčivé prameny, krajinná scenérie, jeskyně, moře, ledovce, propasti, vodopády, skalní města, gejzíry, atd.), sportovní, kulturní nebo jiná událost, přitahující účastníky cestovního ruchu (markcr.uhk.cz).

M. Pásková a J. Zelenka v knize Cestovní ruch – Výkladový slovník rozdělují atraktivitu cestovního ruchu na technické, kulturní, přírodní a lidmi vytvořené. Technická atraktivita cestovního ruchu je stavba, technické zařízení nebo technické řešení jedinečné nebo zajímavé svým provedením, vztahem k okolním stavbám, velikostí, historickým nebo současným významem, designem apod. a stávající se tak cílem pro návštěvníky. Přírodní atraktivita cestovního ruchu motivuje k účasti na přírodně-orientovaném CR a spočívá v zajímavých vlastnostech či prvcích přírodního prostředí. Kulturní atraktivita cestovního ruchu vyznačuje typ atraktivity CR založený na historickém kulturním dědictví, minulých a současných tradicích obyvatel destinace CR.

Cestovní ruch, jak již bylo zmíněno, se projevuje v různých druzích a formách, které se vyvíjejí a obohacují v závislosti na poptávce účastníků cestovního ruchu a technicko-technologických možnostech nabídky. O druhy cestovního ruchu jde v případě, pokud za základ posuzování cestovního ruchu vezmeme motivaci účastníků cestovního ruchu, tj. účel, pro který cestují a pobývají přechodně na cizím místě. Z hlediska motivace účasti na cestovním ruchu je to například rekreační, sportovní a dobrodružný, kulturní, lázeňský a zdravotní, obchodní, kongresový a stimulační cestovní ruch. O formy cestovního ruchu se jedná, když jako základ posuzování

cestovního ruchu vezmeme různé příčiny, které cestovní ruch ovlivňují a také důsledky, které cestovní ruch přináší. Právě formy cestovního ruchu umožňují blíže určit podstatu cestovního ruchu z hlediska potřeb a cílů jeho účastníků, a tím toto poznání dovoluje lépe připravit produkt a nabízet ho na trhu cílové skupině účastníků CR (Hesková, 2006).

Na nabídce atraktivit, druhů a forem cestovního ruchu v destinaci se podílí také Turistické informační centrum (zkratka TIC). To lze vymezit jako „účelové zařízení poskytující informace a případně i služby ze všech oblastí souvisejících s cestovním ruchem pro potřeby návštěvníků a rezidentů včetně postupně realizovaných rezervací služeb CR s využitím informačních technologií“. Součástí služeb TIC je prodej informačních materiálů, map, průvodců a upomínkových předmětů (Pásková, Zelenka, 2002).

Dalším důležitým pojmem v této problematice je zájezd. Jde o předem sestavenou kombinaci alespoň dvou z následujících služeb (doprava, ubytování, jiné služby CR, jež nejsou doplňkem dopravy nebo ubytování a tvoří alespoň 20 % souhrnné ceny zájezdu), je-li prodána nebo nabízena k prodeji za souhrnnou cenu a je-li služba poskytována po dobu přesahující 24 hodin, nebo když zahrnuje ubytování přes noc (Pásková, Zelenka, 2002).

3.1.2 Historie cestování a cestovního ruchu

Cestování a poznávání už se vyskytovalo v dobách vývoje starověkých civilizací (Sumerové, Peršané, Egypťané), a svým způsobem bylo podmínku jejich úspěšného rozvoje. Typickým příkladem mohou být Fénicičané, jejichž civilizace byla založena na obchodu a cestování. Písemné doklady o cestování za odpočinkem a zábavou nalezneme ve starověkém Řecku a Římě. Staří Římané měli svá rekreační centra a střediska zábavy. Jako cílenou přípravu na budoucí povolání (politik, obchodník) tehdy sloužili účasti na námořních výpravách a putování po souši, které měly důležitý význam pro poznávání okolního světa. Vznikaly významné mapy a popisy zemí a cest. K rozvoji tehdejšího „cestovního ruchu“ významně sloužily i římské silnice, které našly své uplatnění nejen pro vojenská tažení, ale i „útěk“ z Říma před letním horkem k moři.

Ve středověku už patřilo cestování k životnímu stylu šlechty, později i bohatých měšťanů a kupců. Cestování se stalo cílenou přípravou na budoucí povolání nebo službu. Vznikaly kvalitní mapy tehdy známého světa a významné cestopisy, s představou o kultivovanosti Země především z období nejvýznamnějších námořních objevů. Ve 13. století začínají objevitelské cesty do zámoří, tedy do Číny, Indie, a Indonésie. Z období 15. století, kdy došlo k významným zámořským objevům, lze připomenout výpravy Portugalců, např. 1498 Vasco da Gama a jeho cesty do Indie, i Španělů jako „objevení Ameriky“ Krištofem Kolumbem roku 1492. S vynálezem knihtisku vznikaly už od 16. století první tištění průvodci.

Většina autorů se shoduje, že počátky moderního cestovního ruchu najdeme v 17. a 18. století, a to v cestách šlechticů a tovaryšů za získáním zkušeností. Od 17. století se objevovaly i zmínky o průvodcích z řad městského obyvatelstva nebo zcestovalých krajanů, které měly chránit před přepadeními a ulehčovat cestu znalostmi o ubytování i národních zvycích. Cestovní horečka panstva a bohatých měšťanských vrstev je v povědomí pod názvem Grand tour.

Rozvoj cestovního ruchu byl spjat s rozvojem společnosti, průmyslem a hlavně s rozvojem dopravy. Na počátku 19. století šlo o využití páry a koncem století o benzínový motor, který byl mezníkem rozvoje dopravy. Silniční sítě a později železniční doprava přinesly levné cestování pro širokou klientelu. Při dopravních cestách došlo také k mohutnému rozvoji ubytovacích a stravovacích zařízení, kdy se původní hostince na přelomu 18. a 19. století ve Francii, Velké Británii, Švýcarsku a Německu měnily na první hotely.

Nejznámějším průkopníkem organizovaného cestovního ruchu a zakladatelem moderního cestovního ruchu byl Angličan Thomas Cook (1808 – 1892), jehož nedělní výlety vlakem do přírody lze považovat za první zájezdy tak, jak je známe dnes. Dne 5.července 1841 uspořádal první výlet osobním vlakem na trati Leicester – Loughborough pro asi 570 zastánců protialkoholového hnutí na vzdálenost 11 mil anglickým venkovem. Tato událost je označována jako zrod první cestovní kanceláře. První zahraniční zájezd zorganizoval v roce 1855 na Světovou výstavu do Paříže a od roku 1856 začal pořádat pravidelné zájezdy do ostatních evropských států. Už tehdy Cook využíval řadu prvků, které v dnešní podobě využívají cestovní kanceláře.

Šlo např. o vydávání tzv. blanketových úvěrových listů (dnešní vouchery); používání tzv. roomingových listů, určených k rezervování předem zaplaceného ubytování; zpracování popisů tras, časových harmonogramů a programů; a uzavírání dohod se železničními společnostmi o možnosti vydávat jízdenky za smluvní ceny na určité železniční trase.

Postupně vznikaly další cestovní kanceláře, např. Francesa sira Lanna a v Německu cestovní kancelář, kterou založil Karl Diesel v roce 1854. Osobností, která dala tištěným průvodcům současnou podobu byl Němec Karl Baedeker. Jeho průvodci obsahovaly mapky, plány, trasy, údaje o památkách, ubytování dopravní spojení a řadu podrobných rad pro cestování.

První desetiletí 20. století patří rozmachu cestovního ruchu podnikatelských vrstev, živnostníků i lépe placených úředníků. Jednalo se o krátké pobyty u známých nebo příbuzných, později o pobyty na venkově na letních bytech a výjimečně i pobyty v zahraničí. V tehdejším Sovětském svazu se do cestovního ruchu zapojovaly i široké masy za odměnu od odborářských a podnikových zařízení. Až postupně byly splněny dva předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu jako svoboda pohybu a fond volného času. K těmto uvedeným předpokladům lze uvést i třetí, a to dostatek volných finančních prostředků (Hesková, 2006).

3.1.3 Novodobý cestovní ruch v Evropě

Novodobý cestovní ruch se začal formovat na přelomu 20.století a postupně zasahoval do všech sociálních subjektů: tříd, skupin, jednotlivců i společnosti. Cestovní ruch se stával trvalou objektivní součástí národního hospodářství a působil na dynamiku rozvoje. Z jednotlivých zařízení (cestovních kanceláří, ubytovacích a stravovacích, sportovních a rekreačních zařízení) se začala formovat materiálně-technická základna. Z malých a rozšířených podniků vznikají velké specializované organizační jednotky (řetězce), které dosahovaly úrovně samostatných organizačních celků na národní i mezinárodní úrovni. Vznik, průběh a další vývoj novodobého cestovního ruchu je možno rozdělit do třech hlavních etap.

První etapa, období do 1.světové války, se formovala v podmínkách vyspělých zemí západní Evropy. Vyšší vrstvy trávily volný čas na luxusní bázi v lázeňských

střediscích a letoviscích s delší dobou pobytu. Střední a nižší vrstvy uplatňovaly turistiku a volný pobyt v přírodě s kratší dobou pobytu. Význam pro rozvoj cestovního ruchu širokých mas měly různé spolky a svazy. Cestovní ruch se liberalizoval, neexistovaly hranice mezi domácím a zahraničním cestovním ruchem. Účastníci cestovního ruchu mohli cestovat volně bez větších administrativních omezení za strany států. Toto období zaznamenalo rozvoj materiálně-technické základny hlavně v lázeňských a přímořských rekreačních oblastech. Postupně se formují i specifické pracovní síly, vznikají nové profese v cestovních kancelářích, hotelích i dalších zařízeních cestovního ruchu, jejichž úkolem bylo zprostředkovávat, poskytovat a zajišťovat dopravní, ubytovací, stravovací a další služby.

Druhou etapou je období mezi světovými válkami, kdy rozvoj cestovního ruchu (zvláště zahraničního) ovlivnila 1.světová válka tím, že se zhoršily národní ekonomiky pod vlivem společenských i hospodářských problémů. Většina států proto zaváděla opatření, která ve větší míře omezovala mezinárodní vztahy a zahraniční cestovní ruch, a to v oblasti celní, pasové a vízové politiky. Omezení domácího i zahraničního cestovního ruchu přinesla i světová hospodářská krize ve 30.letech. Až rozvoj dopravy a dopravních prostředků přinesl i společensko-ekonomické změny, které vytvořily nové předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu, a to základních forem i druhů. K realizaci cestovního ruchu v letní sezóně se přidala i zimní sezóna, což otevřelo nová netradiční místa pro cestovní ruch s nabídkou speciálních zařízení. To kladlo důraz i na specifickou přípravu odborných pracovníků, zavedení jednotlivých předmětů do studijních programů a nově vznikaly i samostatné studijní programy na školách všech stupňů. V tomto období se nejprve ojediněle, později však výrazněji, začal provádět výzkum cestovního ruchu, který se orientoval na ekonomické a geografické aspekty a který vytvářel prostor pro hospodářskou praxi i pro další teoretické zkoumání.

Ve třetí etapě byly směry rozvoje cestovního ruchu ovlivněny důsledky 2.světové války. Významným znakem novodobého cestovního ruchu byl jeho prudký růst ve všech druzích a formách, a postupně se stával předmětem běžné spotřeby. Vedle rozvoje dlouhodobého cestovního ruchu se také intenzivně rozvíjel krátkodobý cestovní ruch, včetně příměstské rekreace. Rozvoj cestovního ruchu také na jedné straně ovlivňovalo zvyšování fondu volného času, rozvoj automobilismu, ale na druhé straně

zde byl vliv negativních jevů na životní prostředí ve městech a průmyslových aglomeracích. Významnou a také výraznou změnou byl velký přesun cestovního ruchu do zimní sezóny, což podpořilo výstavbu v horských oblastech včetně výstavby materiální vybavenosti jako lanovky, vleky apod.. Progresivní změny v dopravě umožňovaly vedle tradičních středisek zpřístupňovat i nové geograficky vzdálené a turisticky zajímavé destinace. Oproti meziválečnému období výrazně zasahoval do zahraničního i domácího cestovního ruchu stát a devizové příjmy ze zahraničního cestovního ruchu se tak staly v mnoha zemích důležitou součástí zdrojů státního devizového hospodářství. V rámci demokratizace cestovního ruchu ve vyspělých zemích docházelo k tzv. sociální turistice, kdy stát vytvořil souhrn opatření na zajištění účasti obyvatel na cestovním ruchu. Změny v účasti na cestovním ruchu se projevily i v materiálně-technické základně, nejintenzivněji se rozvíjela doprava, zejména letecká a silniční, dále výstava specifických zařízení a také středisek v dosud neznámých a vzdálených městech. Vznikala komplexní střediska cestovního ruchu jako ubytovací, stravovací, sportovně-rekreační a kulturní zařízení včetně obchodní sítě apod. Stát přebíral roli investora výstavby důležitých inženýrských sítí (voda, plyn, klimatizace, elektřina, telefon, silnice), aby pobídl hotelové společnosti a podniky cestovního ruchu k výstavbě a rozvoji daného území, které mu v budoucnu přinesou daňové výnosy a nová pracovní místa pro místní obyvatelstvo. Rozvoj cestovního ruchu si vyžádal i vyšší potřebu specializovaných odborníků jak se středoškolským, tak s vysokoškolským vzděláním, a proto v mnoha státech s vyspělým cestovním ruchem se věnovala velká pozornost odbornému vzdělání. Zvyšování kvalifikace mělo dopad na zkvalitnění služeb cestovního ruchu a prohlubování společenských a ekonomických účinků cestovního ruchu (Hesková, 2006).

3.1.4 Globalizace a evropeizace v cestovním ruchu

Globální trendy vývoje cestovního ruchu shrnula WTO na zasedání v Madridu v červnu 1998 v „Prognóze cestovního ruchu do roku 2020“, která uvádí, že do roku 2020 uskuteční obyvatelstvo na celém světě více než 1,6 mld. zahraničních turistických cest a vynaloží na své cesty více než 2 biliony USD. Tyto údaje představují průměrnou roční míru růstu zahraničních cest o 4,3% a průměrnou roční míru růstu výdajů na tyto

cesty o 6,7%. Mezinárodního cestovního ruchu se dle WTO zúčastní pouze 3,5% obyvatel na světě.

Prognóza se zaměřuje na mezinárodní cestovní ruch, přičemž ale domácí cestovní ruch má mnohem větší význam, a jeho největší nárůst se očekává v rozvojových zemích. Předpokládá se, že Česká republika (společně např. s Francií, Španělskem, Itálií, Velkou Británií, USA, apod.) bude patřit mezi deset zemí, kam budou směřovat zahraniční turisté. Naopak mezi země, ze kterých vycestuje nejvíce turistů budou patřit Čína a Rusko.

Předpokládá se, že do Evropy bude výhledově směřovat nejvíce zahraničních cest a Evropa tak zůstane regionem s největším podílem pasivního cestovního ruchu. Největší roční růst cestovního ruchu zaznamená střední a východní Evropa (asi 4,9%), nejmenší růst bude v západní Evropě (přibližně 1,8%), a v roce 2016 by země bývalého sovětského bloku měly překročit hranici 200 milionů turistů (Hesková, 2006).

3.2 Geografické informační systémy (GIS)

Už v dávných dobách lidé vyvinuli účinnou pomůcku pro uložení informací o složitých prostorových vztazích, a to mapu. Mapa je databáze. Znalost umístění a vzájemných prostorových souvislostí mezi objekty je velmi významná a může sehrát důležitou roli v řadě oborů lidské činnosti. Znamená to, že v datech v počítači musíme mít zaznamenány jak vlastní údaje o objektu, tak údaje o jeho poloze. Tomuto typu dat říkáme geografická nebo prostorová data, a počítačovému systému, který umožňuje ukládat a využívat data pak říkáme geografický informační systém. (Klimešová, 2001)

3.2.1 Definování GIS a dalších pojmů

Je poměrně těžké jednoznačně definovat GIS, protože existuje více různých přístupů k této problematice. Obecně jsou GIS chápány jako speciální případ informačního systému, který je schopen provádět prostorové analýzy. Neumann definuje GIS jako „organizovanou kolekci počítačového technického vybavení, programového vybavení, prostorových dat a personálu určeného k účinnému sběru, ukládání, údržbě, manipulaci, analýze a zobrazení všech forem geograficky vztažených informací“ (Komárková, Kopáčková, 2005).

Jiná z odborných definic GIS říká, že „Geografický informační systém je organizovaný souhrn počítačové techniky, programového vybavení, geografických dat a zaměstnanců navržený tak, aby mohl efektivně získávat, ukládat, aktualizovat, analyzovat, přenášet a zobrazovat všechny druhy geograficky vztažených informací“. GIS je informační systém zaměřený na analýzu, modelování a využití kontextu pro získání kvalitativně nové informace, tedy systém pro podporu rozhodování, který umožňuje zpracování dat z různých zdrojů (Klimešová, 2001).

GIS není počítačový systém na tvorbu map, přestože může vytvářet mapy různých měřítek, zobrazení a barev. Mapy slouží jako jeden z prostředků pro prezentaci výsledků analýz GIS a jejich předností je vysoká vypovídací schopnost a přehlednost. Klasické analogové (papírové) mapy, které nelze ztotožňovat s GIS, v principu plní dvě funkce: slouží k ukládání geografických dat, a slouží k reprezentaci geografických dat. Na rozdíl od toho GIS odděluje ukládání a prezentaci dat a přidávají ještě další možnosti, jako jsou například prostorové analýzy dat, modelování či simulace.

V současnosti je možné identifikovat tři různá chápání pojmu GIS – jako software, konkrétní aplikace a jako informační technologie. O určitém programovém produktu se obecně prohlašuje, že je nebo není GIS. Tím pádem se jedná ne o zcela vhodné použití pojmu GIS, lze pouze konstatovat, zda je zvolený programový produkt vhodný pro budování GIS či nikoli.

GIS jako konkrétní aplikace je chápán jako komplexní funkční informační systém geografického typu, který je součástí řízení jisté organizační jednotky. Pod GIS lze tedy přiřadit v širším slova smyslu všechny systémy používající a zpracovávající údaje polohově vázané k povrchu Země, a v užším slova smyslu se k nim mohou přiřadit pouze takové systémy, které jsou schopné vykonávat typické operace jako digitalizace mapových podkladů, kartografická projekce, specifické analýzy, tvorba mapových výstupů apod.

Jako nejobecnější rovinu chápání pojmu GIS lze uvažovat GIS jako informační technologie. V podstatě se jedná o celkové prostředí, v němž vznikají aplikace GIS, tj. zahrnují např. standardy či profesní organizace.

K dalším pojmům z této oblasti patří Geoinformatika, což „je vědecký a technický interdisciplinární obor, zabývající se získáváním, ukládáním, integrací,

distribucí, vizualizací a užíváním geodat a geoinformací pro potřeby rozhodování, plánování a správy zdrojů“.

Geomatika je obecnějším pojmem než geoinformatika a jde o „správu informací o území (= zeměměřičství, mapování, fotogrammetrie, IS, DPZ, počítačová grafika, družicové polohovací systémy, DMT, geodatabáze, značkovací jazyky, webové technologie, apod.)“.

Geoinformační technologie (GIT) jsou dle Rapanta „specifické informační technologie určené pro získání, ukládání, integraci, analýzu, interpretaci, distribuci, užívání a vizualizaci geodat a geoinformací (např. GIS, digitální model terénu, digitální fotogrammetrie, atd.)“.

Mobilní GIT, mobilní geoinformační technologie lze definovat jako „prostředky vzniklé integrací geoinformačních technologií a telematiky určené pro získávání geodat a geoinformací a jejich zprostředkovávání mobilním uživatelům“. (Komárková, Kopáčková, 2005)

3.2.2 Využití GIS

Dotazování databáze a vykonávání analýz a syntéz je srdcem každého GIS, a schopnost provést pravé geografické analýzy vyčleňuje GIS od jiných počítačových systémů. Výběr konkrétních zobrazovacích a průzkumových analytických metod závisí na povaze a cílech projektu, a ovlivňuje ho i zaměření aplikace GIS. Například v databázových aplikacích se může v extrémních případech jednat jen o dotazy na databázi či různé typy třídění údajů a generování statistických údajů pro definované objekty. V prostředí GIS jsou dostupné různé metody pro zpracování dat, některé metody jsou určeny pro zobrazení dat, jiné naopak pro jejich průzkum (analýzy) či modelování.

V GIS můžeme rozlišit tři základní typy analýz pro průzkum dat. Prostorové analýzy – překryvy polygonů, analýzy viditelnosti, hledání optimální trasy, atd. Statistické analýzy – histogramy, regrese, frekvenční analýzy, apod. Měření – vzdálenosti mezi body, délek linií, obvodů, ploch.

Využití GIS od A do Z – v Archeologii, pro analýzu trhů, bezpečnostní aplikace, krizový management, v dopravě, pro dopravní aplikace, ve veřejné správě, pro evidenci

obecního majetku (parcely, nemovitosti), ekologické rozborů, ochranu životního prostředí, v kriminalistice, ve vojenství, správě soukromého majetku (katastry, pozemky, budovy,..), ke správě inženýrských sítí, pro urbanistické studie, i v zemědělství. GIS dnes najdou uplatnění téměř ve všech oblastech lidských činností, protože většina činností probíhá na určitém místě nebo se k určitému místu vážou.

4 SITUAČNÍ ANALÝZA ZKOUMANÉ OBLASTI

Vymezení zkoumaného území a jeho charakteristika jsou nezbytné pro uvědomění si všech předpokladů a podmínek formujících cestovní ruch a jeho rozvoj. Předpoklady, jinými slovy podmínky či faktory, se obvykle člení na lokalizační, selektivní a realizační předpoklady rozvoje cestovního ruchu (Hrala, 2002 a Drobná, Morávková, 2004). Zmíněna je také stručná historie, protože tato oblast je pro turisty zajímavá především díky bohaté historii.

4.1 Vymezení zkoumaného regionu

Pro zpracování této práce bylo nutné vymezit zkoumané území a to v širším celku jako území Jihočeského kraje a v užším celku jako území okresu Tábor, na který je práce zaměřena.

4.1.1 Jihočeský kraj (Budějovický kraj)

Jihočeský kraj se rozkládá v jižní části Čech. Hraničí s krajem Plzeňským na západě, Středočeským na severu, Vysočinou (Jihlavským krajem) na východě a na jihu se státními hranicemi s Rakouskem a Německem. Z osmi bývalých okresů územního vymezení starého Jihočeského kraje se jich sedm stalo součástí i kraje nového, a to okres České Budějovice, Český Krumlov, Jindřichův Hradec, Písek, Prachatice, Strakonice a Tábor. Pouze Pelhřimovsko dnes patří do kraje Vysočina. Pojem „Jihočeský kraj“ se z praktických důvodů ztotožňuje se spojením „Jižní Čechy“, ač to není zcela přesné, protože nejvýchodnější část Jihočeského kraje, okolí Dačic a Slavonic, patří totiž historicky k Moravě a nachází se východně od historické česko-moravské hranice. (Chromý, 2003)

Jihočeský kraj má sídlo v Českých Budějovicích. Jeho rozloha je 10 056 km², tj. 12,8% rozlohy České republiky. Nadmořská výška na převážné části území se pohybuje mezi 400 – 600 m nad mořem. Nejvyšším místem je šumavský vrchol Plechý s 1 378 m a nejnižším místem je pak hladina Orlické přehrady 350 m. Počet obcí v kraji je 623, statut města má 43 obcí. Počet obyvatel v kraji celkem dosahuje 625 267

obyvatel s hustotou osídlení 62 obyvatel na km², což je nejnižší v České republice (www.czso.cz, údaje jsou k 1.3.2001)

4.1.2 Území okresu Tábor

Okres Tábor vyznačený na mapě č.1 (pro potřeby práce také nazýván jako Táborsko) se rozkládá v severní části Jihočeského kraje. Vedle okresů vlastního kraje jako Písek, České Budějovice a Jindřichův Hradec sousedí na západě s krajem Vysočina (Jihlavský) s okresem Pelhřimov a na severu se Středočeským krajem s okresy Benešov a Příbram. Svou rozlohou 1 327 km² se řadí na páté místo v kraji, ale počtem obyvatel 103 tis. osob, stejně jako hustotou osídlení, na místo druhé. Ze správního pohledu se jeho území člení do 111 obcí, z nichž 8 má statut města (www.czso.cz, údaje aktualizovány 1.10.2004)

Mapa 1 – Okres Tábor (Zdroj: vlastní)

4.2 Geografická charakteristika

Jihočeský kraj patří mezi nejatraktivnější turistické oblasti Čech. Okres Tábor představuje druhou hospodářsky nejvýznamnější oblast tohoto kraje. (Chromý, 2003) Střediskem tohoto regionu je město Tábor ležící na samotném severním okraji jižních Čech na rozhraní Třeboňské pánve a Vlašimské vrchoviny, 83 km jižně od hlavního města Prahy, 57 km severně od Českých Budějovic (centra jižních Čech). Tábor je

druhým největším městem v jižních Čechách s počtem obyvatel 36 182 (údaj je platný k 1. 11. 2004). Rozloha města činí 6221 ha.

Nejvyšším bodem města Tábor podle nadmořské výšky je Žižkovo náměstí v historickém centru (450 m n. m.), dále kaplička Svatá Anna (476 m n. m.) a Rozhledna Hýlačka v obci Větrovy (522 m n. m.). Nejnižše položeným místem je řeka Lužnice v místě, kde se nachází čistička vody Na Papírně, mezi Švehlovým mostem a Harachovkou (384 m n. m.). (www.tabor.cz)

4.3 Lokalizační předpoklady cestovního ruchu

Tyto předpoklady umožňují umístění (lokalizaci) aktivit cestovního ruchu do určité oblasti či lokality. Jejich příznivé hodnoty určují místo, kde se cestovní ruch může rozvíjet. Dělí se na předpoklady přírodní (přírodní atraktivity) jako povrch, podnebí, vodstvo, flóra, fauna, atd., a na kulturní (kulturně-municipální-historické), které vyplývají z výsledků tvořivé činnosti člověka a souvisejí s historickým vývojem území. (Hrala, 2002 a Drobná, Morávková, 2004)

4.3.1 Hydrologické podmínky

Členitá oblast Tábořska s množstvím rybníků, je rájem pro pěší turisty, rybáře i cyklisty. Osou regionu je řeka Lužnice, která si zachovává svůj přírodní ráz a patří k nejvyhledávanějším místům v Čechách (www.vyletnik.cz). Po celém svém toku je poměrně mělká (průměrná hloubka kolísá mezi 0,8 – 1,2 m) a její dno je většinou písčité a kamenité. Nejlepší místa na koupání jsou obvykle nad jezy, např. v Plané nad Lužnicí nebo na Soukeníku v Sezimově Ústí (www.tabor.cz). Řeka vytváří jakýsi velký oblouk, když prvně teče od jihu přes Veselí nad Lužnicí k Táboru a pak se stáčí k jihozápadu k Bechyni. Do Lužnice se vlévají od východu Nežárka, Černovický, Dírenský a Hrobský potok, dále od severu Kozský, Košínský a Pílský potok na Tábořsku a říčka Smutná na Bechyňsku. Střed regionu je skryt v zákrutě Lužnice, přičemž k ní přivádí levé přítoky od západu Bechyňský a Maršovský potok a od jihovýchodu Třebelický, Všechlapský potok a Židovu strouhu. Do severovýchodní části regionu u Mladé Vožice patří povodí Sázavy jako pravý přítok Vltavy, vody

odvádí Vlašimská Blanice s přítoky a u Libenic Sedlecký přítok s přítoky, který vede do Mastníku a ten do Vltavy. (www.trasovnik.cz)

K Táboru patří i patrně nejstarší umělá vodní nádrž ve střední Evropě, která má rovněž biblické jméno - Jordán. Tato nádrž byla zbudována jako zásobárna vody pro město Tábor v roce 1492. Dnes slouží také jako rekreační centrum, ale je i hojně navštěvována rybáři. Z nádrže přepadá část vody do Tismenického potoka tzv. Jordánským vodopádem, který je 18 metrů vysoký. Jordán má rozlohu 50 ha a maximální hloubku 14 metrů. (www.vyletnikc.z)

Blízko Táboru najdeme také rybník Malý Jordán, pěkné koupání poskytuje i Knížecí rybník. Častým cílem místních je i rybník Košín nebo Rytířský rybník u obce Hlavatce. V blízkosti obce Roudná se nacházejí menší písčivá jezera. A komu nevádí, že si udělá z Táboru výlet za koupáním dále na jih směrem do Veselí nad Lužnicí (30 km od Táboru), určitě si přijde na své na „Vlkovských písčivnách“. Velká jezera, která vznikla zatopením vodou po těžbě písku, jsou nejlepším místem pro lenošení u vody. Svou pláž si zde najdou i nudisté. Jako další možnosti koupání jsou zde rybníky Kozák a Budař u Pojbuk, Nový rybník u Jistebnice, rybníky Podhradní a Obecní u Mladé Vožice, Starozámecký rybník u Borotína, Kadoch u Mozolova, Mlýnský u Nadějkova, Mlýnský u Stádlce, Trubný u Bechyně, Pokoj u Tučap, Zámecký u Budislavi, Nový rybník u Soběslavi, Zámecký u Dírné a Velký Vyhnanický rybník u Vyhnanic, veřejné koupaliště v Chýnově (www.tabor.cz). Významným krajinným prvkem jsou i mnohé malé i větší rybníky jako např. rybník Nečisto u Turovce, rybníky Hejtman a Koberný u Plané nad Lužnicí a řada rybníků u Veselí nad Lužnicí. (Vítejte na Tábořsku, 2006)

4.3.2 Klimatické podmínky

Podnebí Tábořska patří podle klimatické klasifikace ČR do mírně vlhké a teplé oblasti, záleží ovšem i na nadmořské výšce. Průměrné roční teploty zde dosahují 8°C, průměrná červencová teplota je 16°C, průměrné lednové teploty se pohybují kolem – 4°C. Od června do srpna jsou obvyklé teploty převyšující 20°C, mnohdy vyšplhají i přes 30°C. Od prosince do ledna lze čekat teploty pohybující se od 10°C do –10°C, výjimkou nejsou i mrazy kolem –20°C. V zimních měsících, při dobrých sněhových podmínkách

(15 – 30 cm sněhu), poskytuje Tábořsko výborné podmínky pro běžecké lyžování. (www.tabor.cz)

4.3.3 Fauna a flóra

Na Tábořsku je krajina kromě rovinného teplého jihu spíše pahorkatinného rázu v níž se střídají mozaikovitě lesy, pole, louky, rybníky a sídla. Střední část je více zalesněná, jižní má větší rybníky a zmokřelá území, sever patří pestré krajině s množstvím chráněných stromů a stromořadí. Do jižní části regionu zasahuje Chráněná krajinná oblast (CHKO) Třeboňsko, která byla však vyhlášena r.1979 poté, co tato oblast získala statut biosférické rezervace v roce 1977 jako první v ČR. Za chráněné jsou považovány mokřady, rašeliniště a ptactvo.

Kromě této CHKO zde není žádné jiné velké chráněné území ani velký počet rezervací, ale najdete tu šest přírodních parků: Černická obora uprostřed regionu mezi Sudoměřicemi a Komárovem, Jistebnická vrchovina na severozápadě regionu mezi Borotínem, Jistebnicí a obcí Libenice, Kukle v okolí Třebelického potoka na levém břehu Lužnice západně od obce Malšice, Plziny na západě regionu západně od Bechyně, Polánka na severovýchodě regionu mezi obcemi Dolní Hořice, Rodná, Bradáčov a Vodice, a Turovecký les uprostřed regionu mezi obcemi Planá nad Lužnicí, Turovec, Radenín a Košice.

Z významných rezervací zde leží vodní tok Židova strouha jižně od Bechyně, území s těžbou rašeliny Borkovická blata západně od Veselí nad Lužnicí, Písečný přesyp u Vlkova, Granátová skála v Táboře a Chýnovské jeskyně (www.trasovnik.cz) v krasové oblasti jihozápadně od Dolních Hořic a asi 3 km severovýchodně od Chýnova. Jsou nejstarší zpřístupněnou jeskyní v České republice, která byla objevena roku 1863 náhodně při práci v jednom lomu na jižním svahu Pacovy hory. Zcela unikátní je nevídaná barevnost stěn a fantastická modelace jeskynních prostor (Vítejte na Tábořsku, 2006).

Mezi dalšími lze zmínit Soběslavská blata, kde naleznete naučnou stezku a Veselské pískovny s naučnou stezkou jižně od Veselí. (www.trasovnik.cz)

Mezi další přírodovědné zajímavosti Tábora patří městské parky, zvláště Holečkovy sady, park Pod Kotnovem či park na Husově náměstí, dále naučná stezka

začínající nedaleko za Švehlovým mostem přes Lužnici a příměstský les Pintovka ležící na levém břehu řeky Lužnice. K dalším zajímavostem patří památné stromy. Jsou to staré stromy dotvářející zdejší krajinu. Dominantou jsou dva kaštany (jírovce maďaly) na Žižkově náměstí, Holubova lípa ve Vlásenici, Lípa u ústějovické kapličky, Lípa u jistebnické kapličky, Klokotská lipová alej, Kolářův dub v Turovci, Šmejkalovy kleny v Pejšově Lhotě, Dub u Boreckého rybníka východně od Plané nad Lužnicí, Jilm drsný v Malšicích a mnohé další. (Vítejte na Tábořsku, 2006)

Skutečným skvostem je pak jedinečná jihočeská Botanická zahrada nazývaná také jako „Zelená perla v srdci Tábora“ (Botanická, zahrada, 2005). Zahrada se nachází v bezprostřední blízkosti Vyšší odborné školy a Střední zemědělské školy Tábor, která je také jejím zřizovatelem. Je to druhá nejstarší botanická zahrada v České republice a jediná v jižních Čechách. Její současná rozloha je 2,5 ha. Byla založena již v roce 1866 a na svém nynějším místě je od roku 1904. Pro svůj historický význam zahrada spolu s budovou školy nese od roku 2000 označení „kulturní památka“. (Vítejte na Tábořsku, 2006 a Botanická, zahrada, 2005)

Dalším častým cílem návštěvníků je přírodní rezervace Choustník, která se nachází v blízkosti stejnojmenné obce asi 15 km jihovýchodně od Tábora. Od tohoto významného vrcholu se zříceninou středověkého hradu se severovýchodním směrem táhne asi 400 m dlouhá a 10 – 40 m široká skalní hradba. Celý vrchol je tvořen lesními porosty a to především buky a ve vrcholné části borovicemi a břízami. (Vítejte na Tábořsku, 2006)

4.4 Realizační předpoklady cestovního ruchu

Realizační předpoklady umožňují uskutečnit (realizovat) nároky účastníků cestovního ruchu v oblastech (střediscích) s příznivými lokalizačními podmínkami. Umožňují dopravit se do těchto míst a využívat je k pobytu, k rekreaci a k dalším aktivitám. Dělí se na předpoklady dopravní a materiálně-technické. (Hrala, 2002 a Drobná, Morávková, 2004)

4.4.1 Dopravní předpoklady

O přitažlivosti území rozhoduje nejen možnost dopravního spojení, ale zejména hustota a kvalita dopravní sítě, proto patří tyto předpoklady mezi základní. Jižní Čechy sice nemají dosud dálnice ani vysokorychlostní železnice, ale přesto je dopravní dostupnost poměrně dobrá. Hlavním dopravním uzlem jsou České Budějovice a výhodnou polohu na křižovatkách hlavních tras má i Tábor. Plánovaná dálnice z Prahy do Českých Budějovic a dále do Lince by dopravní obslužnost značně vylepšila. Řídká komunikační síť je zejména v Novohradských horách a na Šumavě. Státní hranice s Německem a Rakouskem je dnes možné překročit na desítkách hraničních přechodů a mnohé z nich jsou i pouze pro pěší turisty či cyklisty. (Chromý, 2003)

Stěžejními komunikacemi na Tábořsku jsou silnice první třídy I/3 (E55) směr sever-jih (Praha – Tábor – České Budějovice – Linec), kterou v Táboře kříží silnice I/19 směr západ-východ (Klatovsko – Domažlicko – Strakonice – Písek – Tábor – Vysočina). Důležitá je v této oblasti také železniční doprava. (www.kraj-jihocesky.cz)

Městem Tábor prochází jedna z hlavních tratí č. 220 Praha – Benešov – Tábor – České Budějovice a dále je Tábor napojen na další 3 železniční tratě: č. 201 Tábor – Ražice, č. 202 Tábor – Bechyně a zpět a č. 224 Tábor – Horní Cerekev. (www.cd.cz)

Letecké spojení je možné na mezinárodní letiště Praha-Ruzyně, které zajišťuje spojení se všemi významnými letišti Evropy i světa. Vzdálenost Tábora od letiště Praha-Ruzyně je 110 km. (www.tabor.cz)

4.4.2 Materiálně-technické předpoklady

Jde o předpoklady, které vyjadřují vybavenost území ubytovacími, stravovacími, zábavnými, kulturními, sportovními a dalšími zařízeními, která uspokojují potřeby účastníků cestovního ruchu. Kapacita těchto zařízení je do jisté míry určující pro množství návštěvníků, kteří mohou dané území využít.

V Táboře, jako i v jiných velkých městech, během několika let vyrostla dostatečně rozsáhlá obchodní zóna nejen potravinářského charakteru, ale i nepotravinářského charakteru, spotřebního zboží, elektroniky a potřeb pro dům a zahradu. Velká koncentrace je hlavně mezi Tábořem a Sezimovem Ústím. Mimo tyto

supermarkety a hypermarkety tu stále existují menší prodejny rozmístěné po městech. V Táboře je většina malých obchodů a to ve vlastnictví velkých firem i drobných podnikatelů soustředěna na hlavní turistickou trasu mezi nádražím a Žižkovým náměstím, tedy na třídě 9.května, v Palackého ulici a v Pražské ulici.

Velkým předpokladem pro cestovní ruch je také technická základna, tedy ubytovací, stravovací, kulturní, sportovní a jiná zařízení. Přímo v Táboře se nachází 3****hotely s kapacitou 223 lůžek, 2****hotely se 165 lůžky a další 3 hotely s celkem 141 lůžky. Mimo město Tábor najdeme v tomto regionu další 2****hotely s celkovou kapacitou až 190 lůžek a 9 hotelů bez uvedení kategorie, které mohou poskytnout až 946 lůžek. Dále jsou zde 2 motely s celkovou kapacitou 27 lůžek, asi 39 penzionů různých kategorií, které nabízejí celkem 857 lůžek, 20 privátů s kapacitou až 150 lůžek, 8 kempů, 11 ubytoven dohromady s kapacitou až 1098 lůžek a 11 dalších rekreačních zařízení nabízejících minimálně 534 lůžek. Z toho je celkem patrné, že rozsah ubytovacích zařízení je v tomto regionu dostatečně rozsáhlý, celkem činí počet lůžek 4331, některá ubytovací zařízení kapacity ale v materiálech neuvádí, a proto je skutečný počet lůžek ještě vyšší. Podobné je to i u stravovacích zařízení, kde nabídka a různorodost na území města Tábor i celého okresu je značně široká. Najdeme zde přes 60 restaurací, pizzerie, jídelny, bary, vinárny, asi 16 kaváren, čajovnu, cukrárny a také fast foody nebo-li rychlá občerstvení a na některých místech i zahraniční kuchyně jako např. čínskou a italskou. (www.tabor.cz)

Pro sportovní aktivity najdeme na území okresu Tábor malé sportovní letiště, jízdárny, bowlingové herny, kuželny, plavecký stadion v to vnitřní i venkovní, relax centra, sauny, tenisové kurty a tenisové haly, střelnice, 2 lyžařské areály, sokolovnu, sportcentra a fitness centra, půjčovny jízdních kol, lodí a lyží a v neposlední řadě také zimní stadion. Město Tábor také pořádá pravidelné akce jako např. Večerní běh Tábořem, O pohár starosty města, Běh Terryho Foxe a Běh Starým městem.

Na území Tábora se nachází i kulturní atraktivity jako divadlo Oskara Nedbala, množství muzeí, galérií a výstavních síní. V Táboře a jeho okolí můžeme navštívit 3 kina a jedno letní kino, diskotéky a music bary, barokní zámek Tábor-Měšice, Expozici tábořský poklad a hvězdárnu. Město také zabezpečuje a pořádá množství kulturních akcí jako např. Husitské dny, Reprezentační slavnosti piva a minerálních

vod, Táborská setkání, Masopust v Táboře, Festival Pintovka a plno dalších menších i větších akcí. (www.tabor.cz)

4.5 Selektivní předpoklady cestovního ruchu

Selektivní předpoklady vyjadřují způsobilost společnosti dané oblasti či země podílet se na cestovním ruchu aktivně i pasivně, to znamená přijímat účastníky cestovního ruchu i stávat se jimi. Umožňují vybrat ty obyvatele nebo ty oblasti, které mají nejlepší předpoklady pro účast na cestovním ruchu. Člení se na předpoklady objektivní a subjektivní. Objektivní předpoklady zahrnují soubor faktorů, které ovlivňují cestovní ruch v území. Patří mezi ně zejména politická a bezpečnostní stabilita oblasti, ekonomická a životní úroveň jejich obyvatel, stav životního prostředí apod. Subjektivní předpoklady ovlivňují rozhodování lidí o účasti na cestovním ruchu. Jejich účast závisí na příslušnosti k sociální a profesní skupině, na rodinných poměrech, ale také na četných psychologických faktorech. Často v rozhodování hrají významnou roli módnost návštěvy určitého střediska nebo oblasti, vliv reklamy a propagace cestovních kanceláří nebo středisek cestovního ruchu, ale i znalost jazyků. (Hrala, 2002 a Drobná, Morávková, 2004)

4.5.1 Obyvatelstvo a sociodemografické ukazatele

V Jihočeském kraji žije 626 766 obyvatel, což představuje přibližně polovinu obyvatel hlavního města Prahy. Počtem obyvatel je druhým okresem v Jihočeském kraji, po okrese České Budějovice (180 036 obyvatel), právě okres Tábor, kde žije 102 215 obyvatel, přímo ve městě Tábor pak 36 013 obyvatel. Mezi větší města a obce tohoto okresu patří Sezimovo Ústí (7 375 obyvatel), Soběslav (7 286 obyvatel), Veselý nad Lužnicí (6 569 obyvatel), Bechyně (5 695 obyvatel), Planá nad Lužnicí (3 227 obyvatel), Mladá Vožice (2 779 obyvatel), Chýnov (2 163 obyvatel), Jistebnice (2 003 obyvatel), Malšice (1 703 obyvatel), Chotoviny (1 620 obyvatel) a Opařany (1 373 obyvatel). (www.cbudejovice.czso.cz)

Díky rozvinutému podnikatelskému prostředí má město Tábor dlouhodobě relativně střední nezaměstnanost přibližně 6,39 % a to v porovnání s Českou republikou i Jihočeským krajem. Počet registrovaných podnikatelských subjektů v Táboře stoupl

podle Českého statistického úřadu v roce 2005 na 9 448, což představuje nárůst od roku 2000 asi o 25 %.

Demografický vývoj města Tábor kopíruje celospolečenské tendence v České republice. Vysoká reprodukce v 70. a 80. letech podpořená sociálními podporami a existencí sociálních jistot byla v 90. letech vystřídána zásadní změnou reprodukčního chování. Demografické chování mladé generace se přizpůsobilo novým podmínkám, rodičovství ztratilo prioritní postavení, nové možnosti seberealizace a na druhé straně negativní důsledky ekonomických změn vedly ke snižování počtu narozených dětí, zvyšování průměrného věku rodiček a celkovému stárnutí obyvatelstva. Podle prognóz demografického vývoje bude tento trend pokračovat včetně výrazného stárnutí naší populace.

Věková struktura obyvatel v Táboře je výsledkem vývoje porodnosti, úmrtnosti a migrace v uplynulých přibližně sta letech. Nejvyšší podíl obyvatel je v produktivním věku mezi 15 až 60 lety (24 058 osob), následují obyvatelé v poproduktivním věku nad 60 let (6 715 osob) a nejméně je obyvatel v předproduktivním věku od narození do 15 let (5 240 osob). Z obyvatelstva staršího 15 let je přibližně 33,7 % vyučených nebo majících střední odborné vzdělání bez maturity a 29,9 % s maturitou. Vyšší odborné a nástavbové vzdělání má 4,3 % a vysokoškolské 12,4 %. Ale ještě stále o něco více než právě vysokoškoláků je zde 18,1 % obyvatel se základním nebo nedokončeným vzděláním. Zbýlá procenta tvoří lidé s nezjištěným vzděláním nebo bez vzdělání. (www.tabor.cz)

4.5.2 Ekonomická vybavenost ve vztahu k cestovnímu ruchu

Přírodní prostředí Jihočeského kraje s vysokou lesnatostí, vodními plochami a velkým počtem kulturních památek dosahujících téměř 6 tisíc objektů je využíváno k návštěvám a rekreaci a to nejen občany z České republiky, ale v hojné míře i zahraničními turisty. (www.jiznicechy.cz)

Kraj se stává významnou rekreační a turistickou oblastí. Cestovní ruch se stává novým podnikatelským odvětvím s největším nárůstem podílu na podnikatelských aktivitách v kraji. Města a obce kraje navázala řadu partnerských vztahů především se západoevropskými partnery. Zvláště velký význam má spolupráce s městy v sousedních

zemích jako např. v Rakousku a Německu. Tak například partnerskými městy Tábora jsou města Konstanz v Německu, Dole ve Francii, Orinda v USA v Kalifornii a Wels v Rakousku (Vítejte na Táborsku, 2006). Tyto vztahy jsou dobrým základem pro rozvoj regionální spolupráce mezi Jihočeským krajem a sousedními zahraničními regiony. (www.jiznicechy.cz)

4.6 Pohled do historie

Protože město Tábor láká své návštěvníky převážně svou historií a památkami, byla do práce zařazena krátká část o jeho historii. Pro zpracování výtahu historie byly použity knihy Špalíček turistických zajímavostí Česka (2006), Tábor – Kniha o městě (Augusta, Klínová, 2001) a publikace Vítejte na Táborsku (2006).

Město Tábor je bráno jako hospodářské, správní, společenské a kulturní středisko celého okresu. Historické jádro města, přibližně 17,4 ha, bylo v roce 1961 prohlášeno městskou památkovou rezervací a v roce 1962 hrad Kotnov s Bechyňskou bránou a starou radnicí národními kulturními památkami.

Opevněné město s biblickým názvem Tábor bylo založeno husity v roce 1420 v místech původního přemyslovského hradu Hradiště. Ti sem přivedli obyvatelstvo z vypleněného Sezimova Ústí. Po porážce husitů roku 1437 udělil císař Zikmund Lucemburský městu Tábor statut královského města, obdrželo nový znak a potvrzení privilegií. Půdorys starého města má charakter husitské pevnosti jako například křivolaké uličky, dvorce a sklepy, které mohou návštěvníci vidět dodnes. Většina stavebních památek je z doby po husitských válkách, původní husitské stavby byly dřevěné a nedochovaly se. Městské opevnění souvisí se založením města, takže dnešní Tábor je převážně z renesančního období 16. století na středověkých základech. Hrad Kotnov byl patrně založen ve 2. polovině 13. století za vlády Přemysla Otakara II., nejstarší písemná zmínka však pochází z roku 1370. Z původních 4 okrouhlých a 1 čtverhranné věže se zachovala pouze jediná, je přístupná a umožňuje kruhový rozhled na město a okolí. K hradní věži přiléhá jediná dosud stojící městská brána, zvaná Bechyňská, dobře zachovaná stavba z původního opevnění. Radnice na Žižkově náměstí je významná gotická stavba z let 1440 – 1516, novogoticky upravená J. Niklasem v roce 1878. V radnici, spojené se sousedním domem, je umístěno Muzeum

husitského hnutí (je otevřeno celoročně). Komplex podzemních prostor a chodeb pod jednotlivými domy Starého Města vznikl od 15. století hloubením a propojováním sklepů ve 2-3 patrech až 16 m pod dnešní úrovní terénu. Sloužili k uskladnění potravin, především piva a jako úkryt v případě ohrožení města. Část podzemních prostor pod Žižkovým náměstím byla zpřístupněna, a to vstupem z Husitského muzea. Na Žižkově náměstí stojí gotické a renesanční domy. K významným památkám patří stará renesanční vodárna s obloučkovými štíty, kam byla od 16. století čerpána voda z Jordánu a rozváděna po městě, dále Městské divadlo z let 1886-87 se dvěma hledišti, Děkanský kostel Proměnění Páně na hoře Tábor na Žižkově náměstí, který je gotickou stavbou z let 1440 – 1512, a také síňové trojlodí se síťovou klenbou pocházející z roku 1512 od Mistra Staňka. Raně barokní kostel Narození Pany Marie na náměstí Mikuláše z Husi z let 1642-66, patrně od A. Alfieriho, byl původně součástí augustiniánského kláštera. Pod bývalým hradem Kotnov stojí původně gotická hřbitovní kaple sv. Filipa a Jakuba z roku 1388, která byla pobořena v husitských válkách. Její barokní přestavba je z roku 1746. Na místě zrušeného hřbitova, na kterém je pohřben např. manžel spisovatelky Boženy Němcové Josef Němec, vznikl v letech 1969-73 městský park. Rybník Jordán z roku 1492, slouží k zásobování města vodou. Železobetonový jednoobloukový most přes údolí řeky Lužnice vznikl roce 1935 a celkovou rekonstrukcí prošel roku 1992.

V roce 1990 byl postaven při stavbě silničního obchvatu přes Jordán nový, zavěšený most o délce 212 m a výšce centrálního pilotu 77 m. město Tábor je také rodištěm hudebního skladatele Oskara Nedbala (1874 - 1930) a literárního kritika Václava Tilleho (1867 - 1937). Z pomníků jsou pozoruhodné socha rytíře na kašně, pomníky Jana Žižky a Jana Husa, a také pomníky Obětem války a Osvobození. Na místě, kde bylo za stanného práva v roce 1942 popraveno 156 mužů a žen, stojí dnes památník. U čelkovického mostu se nachází přírodní památka Granátová skála (0,1 ha) - naleziště českých granátů v rulovém útesu.

5 POTENCIÁL CESTOVNÍHO RUCHU NA TÁBORSKU

Tato kapitola je rozdělena do dvou hlavních částí. V první části je provedena analýza rekreačního potenciálu pomocí jednoduchých indexů s grafickým zobrazením programem ArcGIS, které sestavili autoři zabývající se cestovním ruchem a jeho dopady na určité oblasti. Jako zdroj informací byly použity přednášky z Předmětu GIS (Klufová, 2008). V druhé části je pak rekreační potenciál zkoumán pomocí programu ArcGIS s využitím dostupných dat.

5.1 Metody indexů

Pro počítání těchto metod bylo potřeba shromáždit data pro každou obec ve zkoumaném území zvlášť a z nich vytvořit tabulku dat jako podklad pro zpracování map v programu ArcGIS. Kapacity lůžek ubytovacích zařízení byly získány z internetových stránek uvedených v kapitole Použitá literatura a z vlastního šetření.

5.1.1 Index ekologické významnosti (ZU)

Index může být označován i jako zatíženost území rekreačním využitím (Mariot, 1983). Udává závislost ubytovací kapacity na rozloze území jednotky (katastru). Z indexu vyplývá jednoduchá závislost, čím vyšší index, tím větší zatíženost katastrálního území (k.ú.).

Hodnoty indexu ZU zjistíme ze vztahu: $ZU = L / R$ nebo $ZU_h = L_h / R$

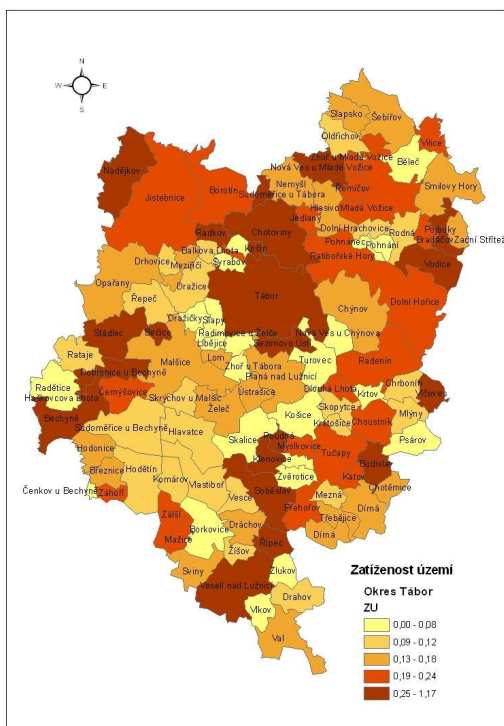
kde:

L – počet lůžek v rekreačních objektech (mapa 2), individuálních i hromadných (u objektů individuální rekreace se počet lůžek stanoví: počet objektů * 5, tím se minimalizuje riziko zkreslení dat)

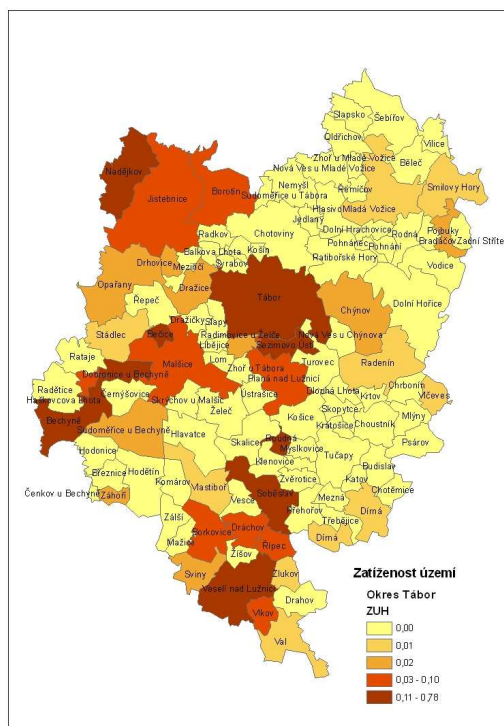
L_h – počet lůžek v hromadných ubytovacích zařízeních (mapa 3)

R – celková rozloha územní jednotky v ha

Mapa 2

Mapa 3

Mapa 2 zachycuje počet lůžek v hromadných ubytovacích zařízeních a individuálních rekreačních zařízeních na rozlohu území v ha. Index ekologické významnosti nabývá nejvyšší hodnoty v Roudné, což je způsobeno relativně vysokým počtem lůžek na menší rozlohu obce. Dále následují Bechyně a Sezimovo Ústí, kde není vysoká hodnota ZU překvapením vzhledem k počtu ubytovacích kapacit. Město Tábor, které má ze sledovaného území nejvyšší počet lůžek (2066 lůžek) se nachází hodnotou ZU až na 10.místě, a to díky velké rozloze svého území. Mezi obce s nejvyšší hodnotou ZU (nejtmavší barva) se nedostala Jistebnice, která ale patří počtem ubytovacích kapacit (1257 lůžek) na 3.místo, hodnotu ZU zde výrazně snížila velká rozloha k.ú.

Porovnáním mapy 2 a mapy 3 (neuvažuje počet lůžek v individuálních rekreačních zařízeních) zjistíme, že vysoké hodnoty ZUh dosahuje jen několik obcí, u většiny malých obcí klesla zatíženost území na velmi nízké hodnoty, to proto, že v těchto obcích převažují či se vyskytují pouze lůžka v individuálních ubytovacích zařízeních.

Z mapy 3 dále vidíme, že všechny obce vyznačené nejsvětlejší žlutou barvou jsou ty obce, kde se nenacházejí žádná hromadná ubytovací zařízení využívaná

k rekreačním účelům, ale pouze individuální rekreační zařízení, kromě obce Čenkov u Bechyně, kde nebyla zjištěna žádná ubytovací zařízení.

5.1.2 Index rekreační významnosti (IRV)

Využívá se ke zjištění rekreační významnosti na základě druhu rozložení ploch (např.: louky, lesy, vodní plochy, zastavěné plochy,...). Na základě tohoto indexu lze uvažovat o možnosti další výstavby v daném katastru. Míra významnosti jednotlivých ploch se stanoví pomocí přepočtových koeficientů, které stanovují váhu významnosti určitého druhu plochy. Hodnota indexu se pohybuje v rozmezí 0 až 1, čím blíže k 1, tím je rekreační významnost větší.

Index rekreační významnosti je stanoven jako: $IRV = REDP / R$

kde:

REDP – redukováná plocha – součet vynásobených výměr jednotlivých ploch (v ha) příslušnými koeficienty významnosti plochy

R – celková rozloha územní jednotky v ha

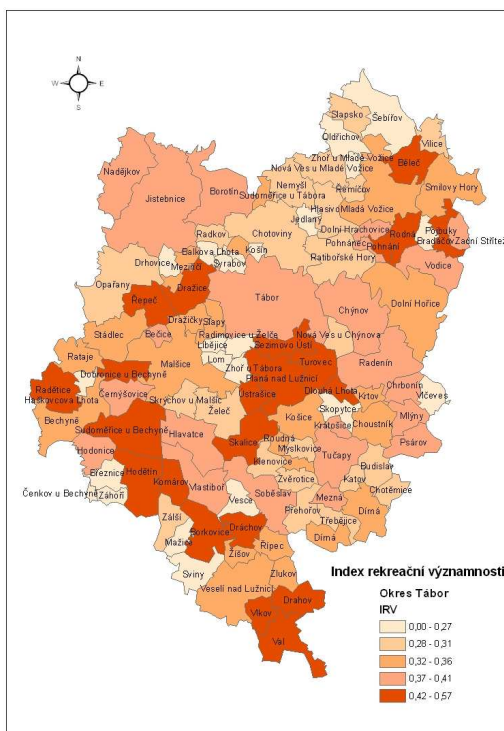
Pro výpočet indexu byly použity koeficienty uvedené v tabulce 1, s tím že jejich hodnoty byly praveny tak, aby lépe vypovídaly o významu jednotlivých druhů ploch ve sledovaném území.

Tabulka 1: Koeficienty IRV

Druh plochy	Koeficient - původní	Koeficient - upravený
Louky	0,7	0,7
Lesy	1	0,7
Zahrady a sady	0,7	0,4
Vodní plochy	0,7	0,6
Zastavěné plochy	0	0,9
Orná půda	0,2	0
Ostatní plochy	0,4	0,3

Zdroj: Bičík, 1988 - upraveno

Mapa 4

Na mapě 4 jsou zobrazeny jednotlivé k.ú. obcí podle rekreační významnosti. Do kategorie s nejvyšší rekreační významností (nejtmavší oranžová barva) patří 22 obcí, ale pouze 7 z nich přesahuje svou hodnotu IRV hranici 0,50, tedy se dá říci že i v těchto obcích je prostor pro rozšíření rekreace. Dále se dá říci, že 66 obcí z celkového počtu 111 obcí, které ale zaujímají svou rozlohou více než 3/5 celého území, patří hodnotou IRV do prvních tří kategorií, z toho lze usoudit, že celé sledované území je rekreací zatěžováno.

Obce zobrazené nejsvětlejší barvou, tedy hodnotou IRV nižší než 0,27, zaujímají jen malou část celkové rozlohy sledovaného území.

Zajímavostí jsou obce Vlčeves, Košín a Haškovecova Lohota, které patří k obcím s nejnižší hodnotou rekreační významnosti (IRV) co se týká druhů plochy, ale patří mezi obce s nejvyšší hodnotou zatíženosti území (ZU), tedy mezi obce s nejvyšším počtem lůžek v rekreačních ubytovacích zařízeních na rozlohu k.ú. obcí. To tedy ukazuje tyto obce jako významné pro ubytování, ale nezajímavé co se týká vhodnosti druhů ploch obcí pro rekreační využití.

5.1.3 Koeficient rekreační funkce území (KRF)

KRF, sestavený Kuchařovou (1984), podává dobrý přehled o stavu individuální rekreace v jednotlivých katastrálních územích. V této práci byl koeficient použit pro dopad individuální i hromadné rekreace na celkovou rekreační funkci daného území. Koeficient se pohybuje v určitém intervalu hodnot, který přibližně specifikuje rekreační funkci územní jednotky.

Koeficient RF zjistíme ze vztahu: **$KRF = L / RP \times R / PO$** nebo

$$KRFh = Lh / RP \times R / PO$$

kde:

L – počet lůžek ve všech rekreačních objektech (mapa č.5)

Lh – počet lůžek v hromadných ubytovacích zařízeních (mapa č.6)

R – celková rozloha územní jednotky v ha

RP – rekreační plocha v ha (tj. součet lesních, vodních, lučních ploch a ploch trvalých kultur – zahrady, sady, vinice)

PO – počet obyvatel v dané územní jednotce

Hodnota KRF vyšší než 2 je uváděna jako nadprůměrná (Klufová, 2003). Na mapě 5 je vidět, že nadprůměrné hodnoty dosahují všechny obce znázorněné světlou růžovou barvou a poměrně vysoké hodnoty všechny obce vyznačené tmavou oranžovou barvou. Tyto 2 kategorie KRF zahrnují 44 obcí, což představuje 36% celého území Táborska. Průměrná hodnota celého území Táborska je 1,70, což značí poměrně vysokou rekreační hodnotu celého území.

Obce zobrazené zelenou barvou mající malou hodnotu KRF, ne vyšší než 0,46, vykazují tedy prostor pro další možnosti rekreace a rozšiřování ubytovacích kapacit. Ale na druhou stranu je nutno zdůraznit, že hodnota KRF u těchto obcí je často ovlivněna velkou rozlohou území jednotlivých obcí, a proto mezi těmito obcemi najdeme i města Tábor, Veselí nad Lužnicí, Soběslav či Sezimovo Ústí, která patří na přední místa v počtu lůžek.

Mapa 6 znázorňuje situace, kde do počtu lůžek nejsou zahrnuty objekty určené pro individuální rekreaci, tedy jsou na ní dobře viditelné ubytovací kapacity v hromadných ubytovacích zařízeních. Podstatným rozdílem je zde počet obcí (75 obcí) s nulovou hodnotou KRF, kde se nenacházejí zařízení hromadného ubytování, důvodem může být nízká turistická atraktivita obcí. To tedy otevírá možnost budování hromadných ubytovacích kapacit s návazností na vodní plochy jako například v obci Hlavatce či Tučapy nebo na historické zajímavosti jako například v obci Choustník či Chotoviny.

Mapa 5

Mapa 6

5.1.4 Koeficient zbylého rekreačního potenciálu (ZRP)

ZRP složí ke zjištění dalších rozvojových možností územních jednotek (katastrů) a k jejich následnému porovnání s dosavadním využitím rekreačního potenciálu. Tento koeficient umožňuje porovnávat území se značně rozdílnou rozlohou. Hodnota území se poté může pohybovat v určitém rozmezí. Tento koeficient je opakem k KRF, a tedy čím větší ZRP tím menší KRF a naopak.

Koeficient ZRP lze zjistit níže uvedeným způsobem, záleží však na sledovaných položkách, zda porovnáme zbylou rekreační aktivitu (ZRP) k lůžkové kapacitě, nebo k počtu obyvatel v k.ú. K nejmenšímu zkreslení pak dochází užitím $ZRP_{(1)}$.

$$ZRP = RP / L \times R / PO \quad \text{nebo} \quad ZRP_{(1)} = RP / R \times 1 / HZ$$

kde:

L – počet lůžek v rekreačních objektech

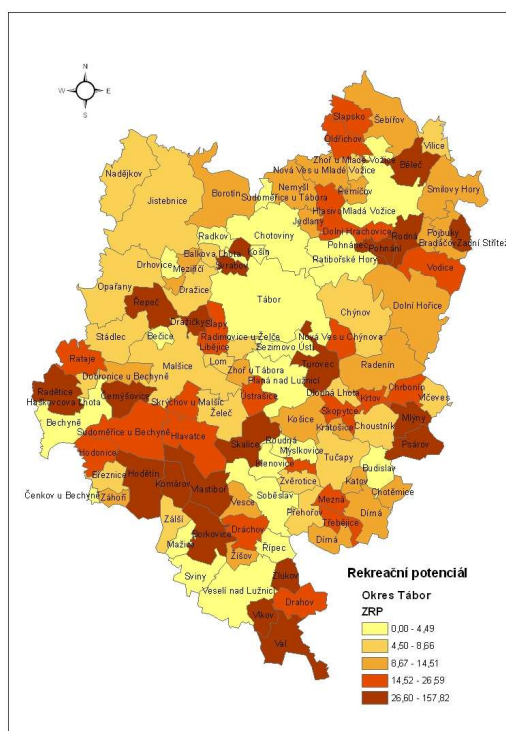
R – celková rozloha územní jednotky v ha

RP – rekreační plocha v ha (tj. součet lesních, vodních, lučních ploch a ploch trvalých kultur – zahrady, sady, vinice)

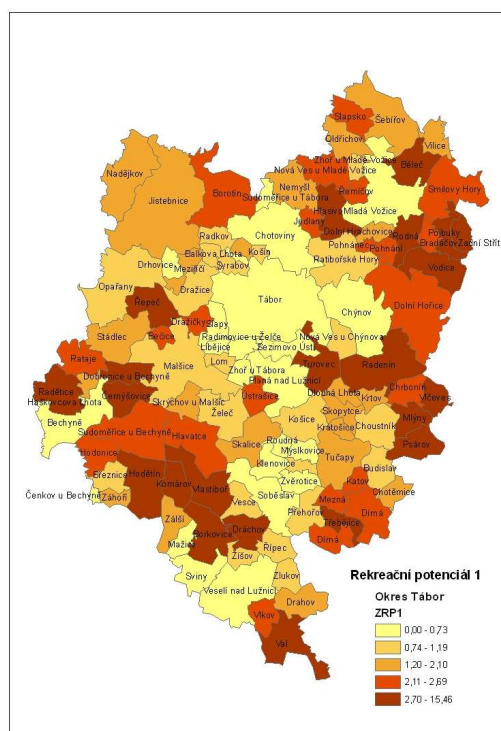
PO – počet obyvatel v dané územní jednotce

HZ – počet obyvatel na hektar dané územní jednotky

Mapa 7

Mapa 8

Porovnáním mapy 6 zachycující rekreační funkci území a mapy 8 zobrazující zbylý rekreační potenciál zjistíme, že se tyto koeficienty poměrně doplňují. Obce s velmi vysokou a vysokou KRF, jak např. Bechyně, Roudná, Veselí nad Lužnicí, mají velmi nízký zbylý rekreační potenciál, což by naznačovalo, že zde tedy není možnost dalšího rozvoje cestovního ruchu.

5.1.5 Defertova funkce

Funkce vyjadřuje intenzitu turistické aktivity na určitém území poměrem populace navštěvující a navštěvované. Lze ji vyjádřit počtem lůžek na 100 trvale žijících obyvatel (Klufová, 2003).

Defertova funkce vychází z poměru: **$Df = L * 100 / PO$** nebo **$Df = Lh * 100 / PO$**

kde:

L – počet lůžek v rekreačních objektech

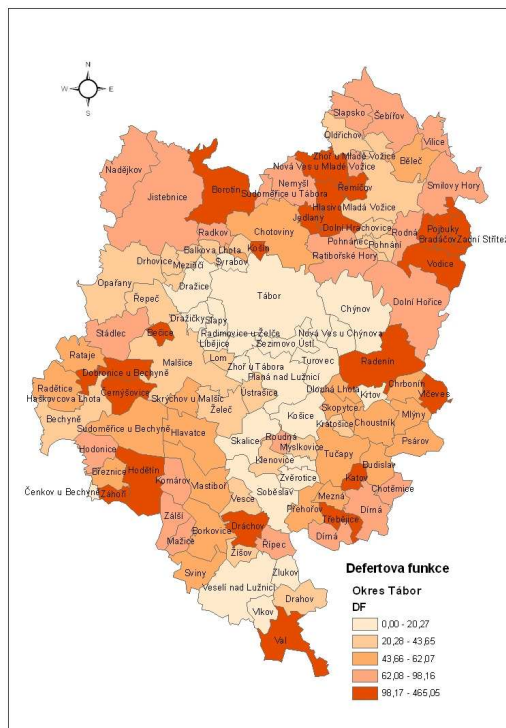
Lh – počet lůžek v hromadných ubytovacích zařízeních

PO – počet obyvatel v dané územní jednotce

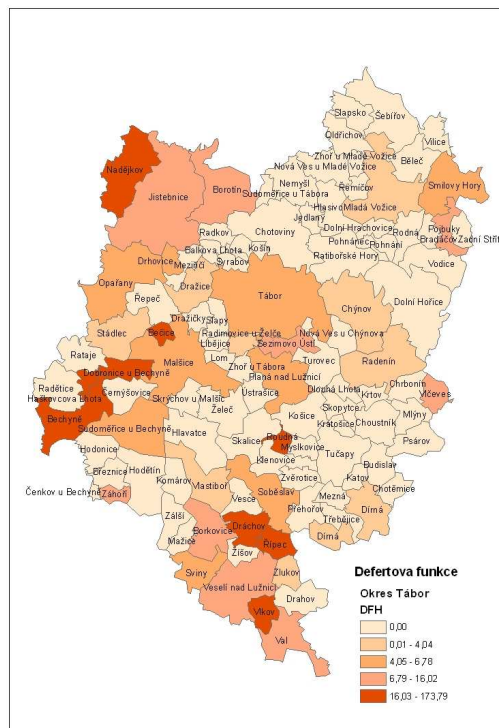
Grafické zobrazení této funkce může být ovlivněno různými faktory jako např. mírou využití lůžek, sezónnosti, formami cestovního ruchu apod.

Nejvyšších hodnot DF (mapa 9) dosahují obce Dobronice u Bechyně, Vlčeves a Zadní Střítež a další obce znázorněné tmavou oranžovou barvou, což bylo dáno velkým počtem lůžek určených především k individuální rekreaci k menšímu počtu obyvatel a lze z toho usoudit poměrně velkou oblíbenost turistů. Pokud byla vzata v úvahu pouze lůžka v hromadných ubytovacích zařízeních (mapa 10) pak nejvyšších hodnot DF dosáhly Dobronice u Bechyně, Roudná, Bečice, Nadějkov, Dráčov, Haškovcova Lhota, Vlčkov, Řípec a Bechyně. A naopak obce a města s nejnižší hodnotou DF ukazují menší počet lůžek k počtu trvale žijících obyvatel, dalo by se tedy říci že s klesající hodnotou DF klesá oblíbenost turistů.

Mapa 9

Mapa 10

5.2 Modelování rekreačního potenciálu

Pro mapování rekreačního potenciálu v software ArcGIS bylo využito interpolačních technik, metody reklasifikace a nástroje nadstavby Spatial Analyst programu ArcGIS. K modelování rekreačního potenciálu oblasti Táborska byly brány v úvahu potenciál atraktivit historicko-kulturní, přírodní a socioekonomický potenciál.

Matematický model průběhu hodnot funkce rekreačního potenciálu využívá interpolační techniky IDW, tj. metody vážených inverzních vzdáleností. Jedná se o poměrně výpočetně rychlou metodu, jejíž nevýhodou může být jistá tendence k tvorbě koncentrických izolinií kolem primárních, tj. předem známých hodnot. Metoda IDW využívá váženého lineárního průměru. Interpolovanou hodnotu z v bodě $[x, y] \neq [x_i, y_i]$ získáme z rovnice:

$$z = \frac{\sum_{i=1}^n \frac{z_i}{d_i^h}}{\sum_{i=1}^n \frac{1}{d_i^h}}$$

kde z je interpolovaná hodnota, z_i je předem známá hodnota v bodě $[x_i, y_i]$, dále d_i je vzdálenost mezi body $[x, y]$ a $[x_i, y_i]$. Vahou používanou ve výpočtu je pak reciproká hodnota vzdálenosti měření od lokálního odhadu s mocninou h . Mocnina h se volí zpravidla 1, 2 či 3. V případě, že $h=2$ mluvíme o inverzní čtvercové vzdálenosti.

Funkční hodnoty rekreačního potenciálu byly prostorově vztaženy k souřadnicím bodů reprezentujících jednotlivé obce uvnitř studované oblasti. (Klufová, 2003)

5.2.1 Model rekreačního potenciálu atraktivit – historicko-kulturní, přírodní

Model rekreačního potenciálu atraktivit – historicko-kulturní, přírodní (PA HKP) byl sestaven na základě funkce PA HKP, která má tvar:

$$f_{(PA\ HKP)} = 0,630 \cdot X_1 + 0,144 \cdot (X_2 + X_3) + 0,680 \cdot X_4 + 0,158 \cdot (X_5 + X_6 + X_7 + X_8 + X_9)$$

Stanovené parciální proměnné, tabulka 2, jsou hodnoty jednotlivých druhů ploch každého katastrálního území jednotlivých obcí. Váhy parciálních proměnných, uvedené v tabulce 3, byly určeny na základě výsledků dotazníkového šetření, který bude více rozebrán v 6.kapitole.

Tabulka 2: Parciální proměnné funkce PA HKP

Parciální proměnné	Druh plochy
X1	zastavěné plochy
X2	lesy
X3	louky
X4	vodní plochy
X5	orná půda
X6	zemědělská půda
X7	ovocné plochy
X8	zahrady
X9	ostatní

Zdroj: vlastní

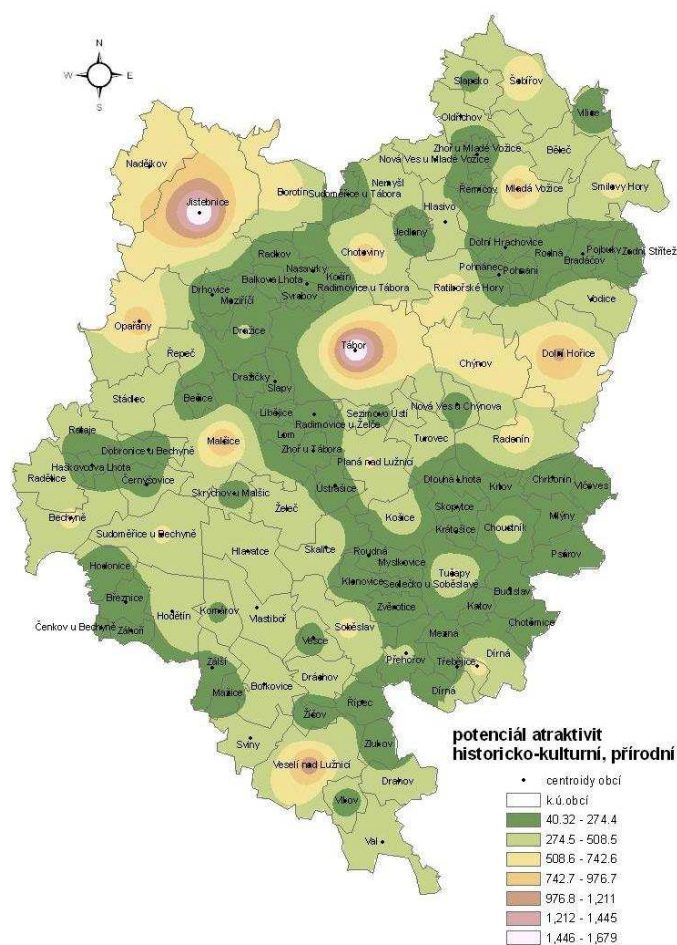
Tabulka 3: Váhy parciálních proměnných

Priority při výběru regionu	Váhy parciálních proměnných v %
historie, kultura, zábava	63,0
příroda	14,4
vodní plochy a toky	6,8
jiné	15,8

Zdroj: dotazníkové šetření

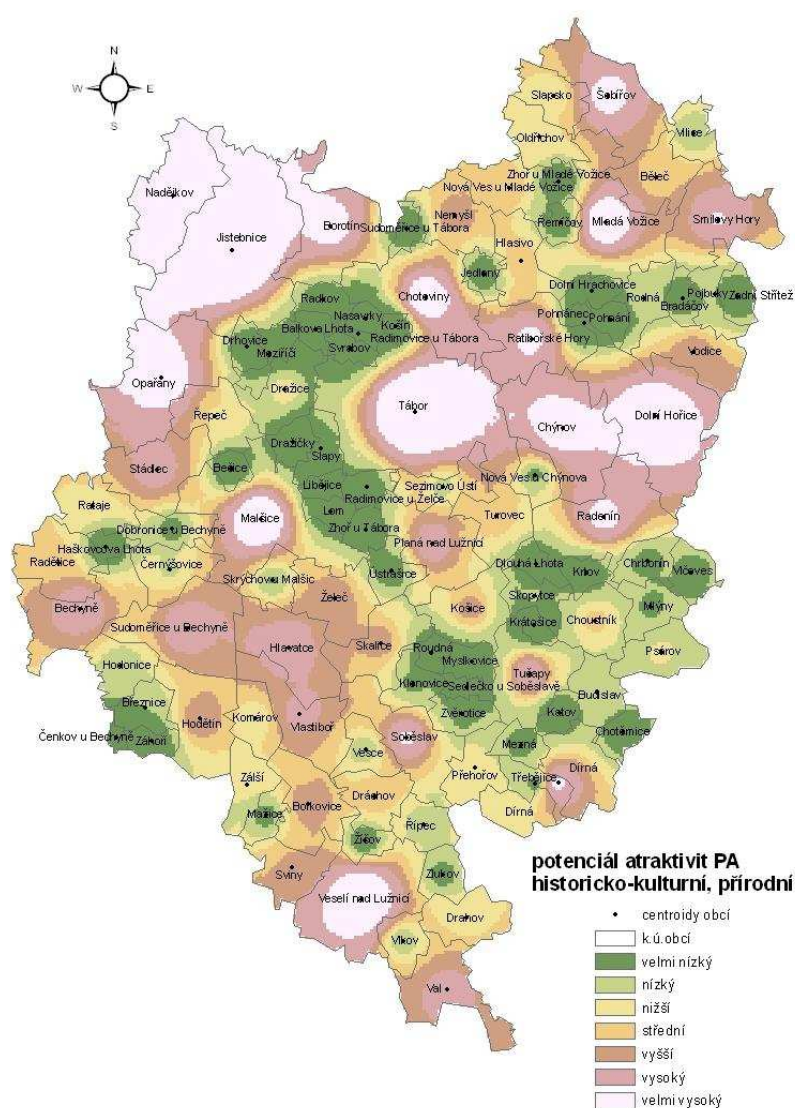
Mapy v kapitole 5.2 byly vytvořeny pomocí nadstavby Spatial Analyst programu ArcGIS a zachycují vždy obraz sestavený jednotlivými funkcemi, který byl vymodelován v určitém momentu z centroidů polygonů jednotlivých katastrálních území. K lepšímu znázornění funkcí bylo třeba provést reklasifikaci rastrových map, tj. překlasifikovat hodnoty kontinuálního rastru vzniklého pomocí interpolační techniky IDW do podoby rastru kategoriálního, který je vhodnější pro interpretaci potenciálu CR.

Mapa 11

Reklasifikací mapy 11 vznikla tedy nová mapa 12, která lépe vyjadřuje rekreační potenciál atraktivit sledovaného území. Na první pohled je vidět, že velmi vysoký PA HKP, znázorněný světlou růžovou barvou, mají spíše rozlohou velké obce a města jako Tábor, Chýnov, Veselý nad Lužnicí, Jistebnice a Dolní Hořice, kde je poměrně velká zástavba, kam patří i ubytovací zařízení a také to souvisí s faktem, že v těchto lokalitách převládá spíše cestovní ruch zaměřený na historii, kulturu a zábavu. Proto bylo do funkce PA HKP počítáno s vysokou váhou parciální proměnné pro zastavěné plochy.

Mapa 12

Poměrně vysoký až střední PA HKP vidíme také kolem řeky Lužnice, která protéká sledovaným územím od jihu na sever.

A naopak velmi nízký až žádný PA HKP je soustředěn do malých obcí, zobrazeny tmavou zelenou barvou. To souvisí především s malou zástavbou, a druhy ploch k.ú., které nejsou využívány pro rekreační účely.

Do jisté míry se dá říci, že velmi vysoký historicko-kulturní potenciál území zobrazovaný světle růžovou barvou přechází pozvolna přes oranžovou barvu, kde bude poměrně vysoký spíše přírodní potenciál až do tmavě zelené, kde je sledovaný PA HKP velmi nízký.

5.2.2 Model rekreačního potenciálu socioekonomického

Podobně jako rekreační potenciál atraktivit historicko-kulturní, přírodní byl vytvořen také rekreační potenciál socioekonomický (PSE) sledované oblasti. Funkce pro model PSE má tvar:

$$f_{(PSE)} = 0,3015*Y1+0,0646*Y2+0,1237*Y3+0,2003*Y4+0,2456*Y5+0,0643*Y6$$

Jednotlivé parciální proměnné a váhy použité do funkce PSE uvedené v tabulce 4 byly sestaveny na základě dostupných dat. Dopravní dostupnost jednotlivých obcí byla vyjádřena podílem délky silnic (v km) dané obce na celkové délce silnic (v km) sledovaného území. Index mládí byl vyjádřen poměrem počtu obyvatel ve věku do 15 let vzhledem k počtu obyvatel ve věku nad 65 let pro každou jednotlivou obec. Relativní index vývoje počtu obyvatel byl dán vztahem kolikrát byl vyšší či nižší počet obyvatel ke konci roku 2007 oproti konci roku 1991 jednotlivých obcí k poměru celkového počtu obyvatel v roce 2007 oproti roku 1991 sledovaného území. Další důležitou proměnou byl podíl ekonomicky aktivních obyvatel zaměstnaných v pohostinství a ubytování na celkový počet ekonomicky aktivních obyvatel v jednotlivých obcích. Počty lůžek v hromadných a ubytovacích zařízeních byly zjištěny vlastním šetřením či využitím internetových zdrojů. Na vývoj především individuální rekreace může mít vliv i podíl neobydlených domů a bytů, které se dají k rekreaci využít, na celkovém bytovém fondu obce.

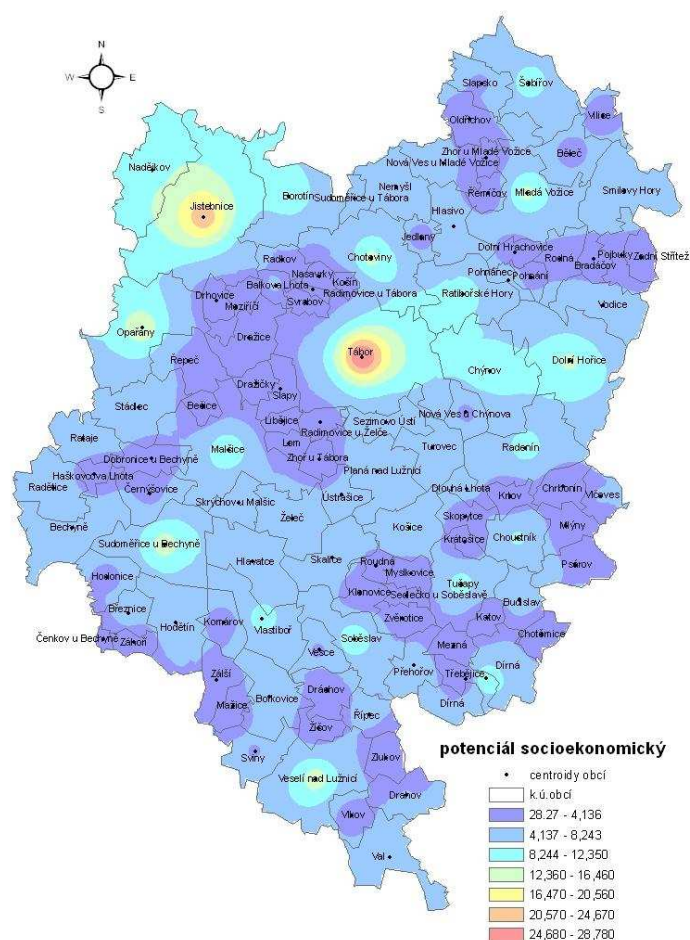
Tabulka 4: Parciální proměnné funkce PSE a jejich váhy

Označení ve fci	Proměnná	Váhy
Y1	dopravní dostupnost	0,3015
Y2	index mládí místního obyvatelstva *	0,0646
Y3	relativní index růstu počtu obyvatel (1991-2007) *	0,1237
Y4	podíl zaměstnaných v pohostinství a ubytování na celkovém počtu ekonomicky aktivních obyvatel *	0,2003
Y5	počet lůžek v hromadných i individuálních ubytovacích zařízeních	0,2456
Y6	podíl neobydlených domů a bytů na celkovém bytovém fondu obcí *	0,0643

Zdroj: vlastní, Klufová 2003

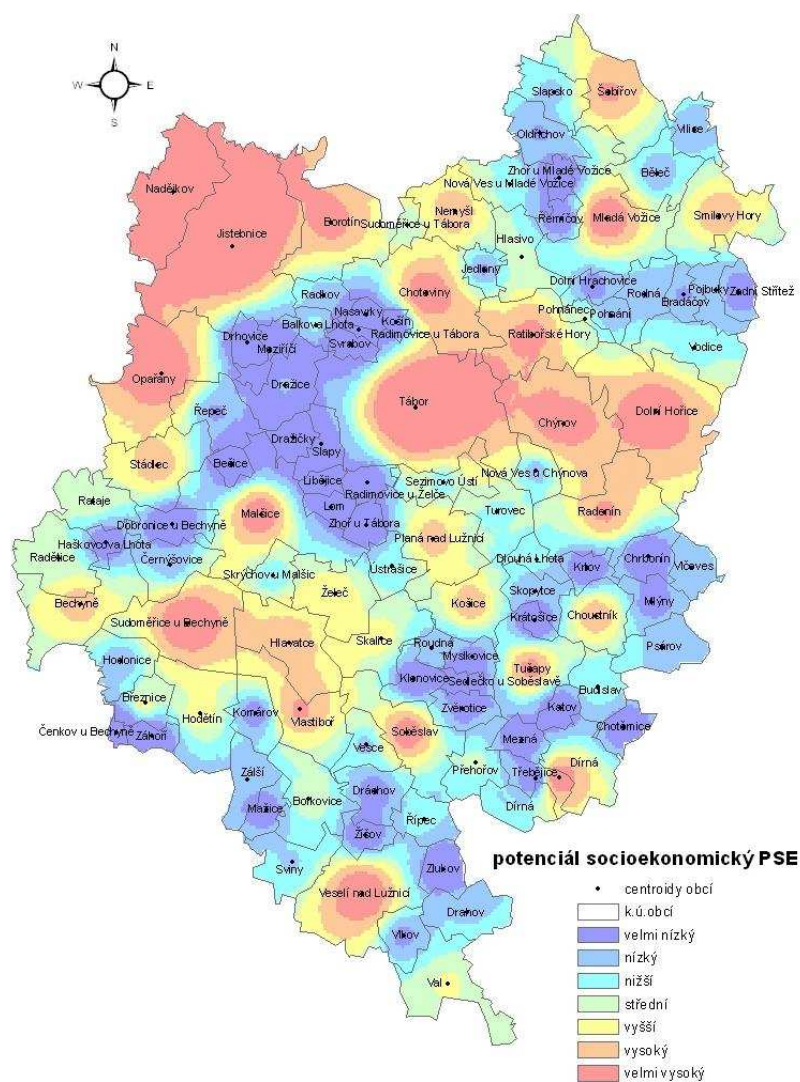
Pozn.: Parciální proměnné označené hvězdičkou byly vzaty ze Sčítání lidu, domů a bytů v roce 2001, www.czso.cz

Mapa 13

Funkce potenciálu socioekonomického zachycená na mapě 13 je nejvyšší ve městě Tábor, které disponuje velkou ubytovací kapacitou, velmi dobrou dopravní dostupností a také je zde velký podíl zaměstnaných v pohostinství a ubytování. Za městem Tábor poté následuje Jistebnice, kde tuto funkci zvedá především poměrně velká ubytovací kapacita.

Mapa 14

Po reklasifikaci mapy 13 vznikla mapa 14, na které je mnohem lépe vidět rozdíl mezi nízkým a vysokým potenciálem jednotlivých obcí. Je vidět, že vysoký PSE, kromě města Tábora a Jistebnice, najdeme i v přilehlých oblastech, jako jsou Chotoviny,

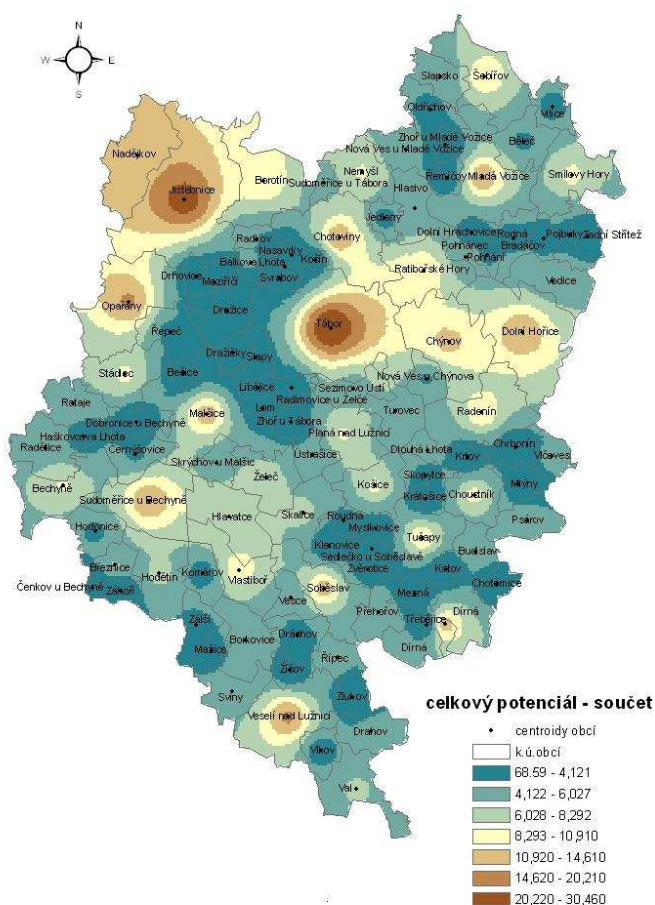
Ratibořské hory, Chýnov a Dolní Hořice. Dalšími místy s poměrně vysokým PSE jsou Veselí nad Lužnicí, Soběslav, Planá nad Lužnicí, což souvisí především s dobrou dopravní dostupností. U obcí Bechyně, Sudoměřice u Bechyně a Malšice je vysoká hodnota funkce PSE dána poměrně vysokým podílem zaměstnaných v pohostinství a ubytování na celkovém počtu ekonomicky aktivních v této oblasti.

Na této mapě jsou ale také velmi patrné oblasti zasažené velmi nízkým PSE, zobrazeno tmavou modrou barvou. Jedná se především o oblasti malých obcí, kde to souvisí s chybějícími ubytovacími možnostmi pro rekreaci, malým napojením na významnější dopravní cesty a také s určitým stupněm vyliďňování.

5.2.3 Modely celkového rekreačního potenciálu

Sečtením a zprůměrováním funkcí potenciálu atraktivit historicko-kulturních, přírodních a potenciálu socioekonomického a překrytím těchto map vznikly nové mapy zachycující celkový vliv ukazatelů v současné době a možný rozvoj oblastí do budoucna. Modely také ukazují propojenost ukazatelů, jednotlivé složky rekreačního potenciálu nelze hodnotit jednotlivě, ale je nutné vytvořit si o oblasti celkový dojem.

Mapa 15

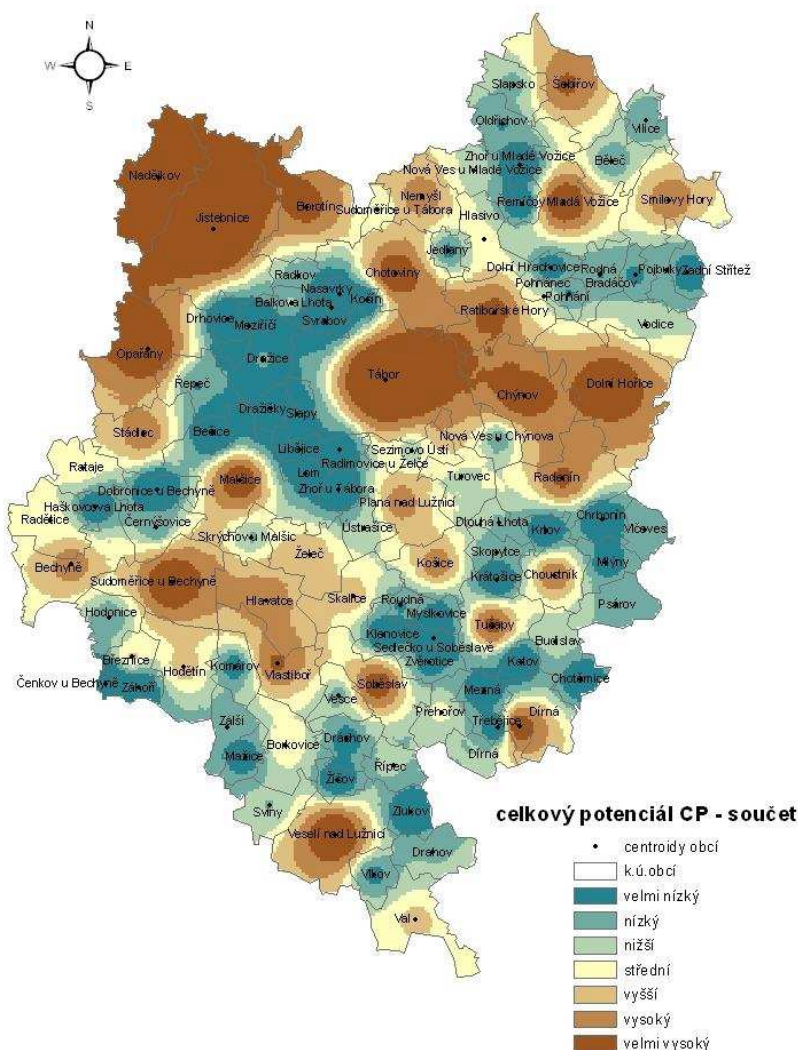

Součtem hodnot funkce potenciálu atraktivit historicko-kulturních, přírodních a funkce potenciálu socioekonomického vznikla mapa 15.

Nejvyšších hodnot, jako u PA HKP a PSE, dosáhly města Tábor a Jistebnice. Město Tábor, jako největší město oblasti, s velmi dobrou polohou téměř ve středu zkoumané oblasti poskytuje návštěvníkům nejvíce atraktivit koncentrovaných na poměrně malé rozloze. Najdeme zde velký počet ubytovacích kapacit, velmi dobré stravovací možnosti a také dobrou dopravní dostupnost z různých směrů.

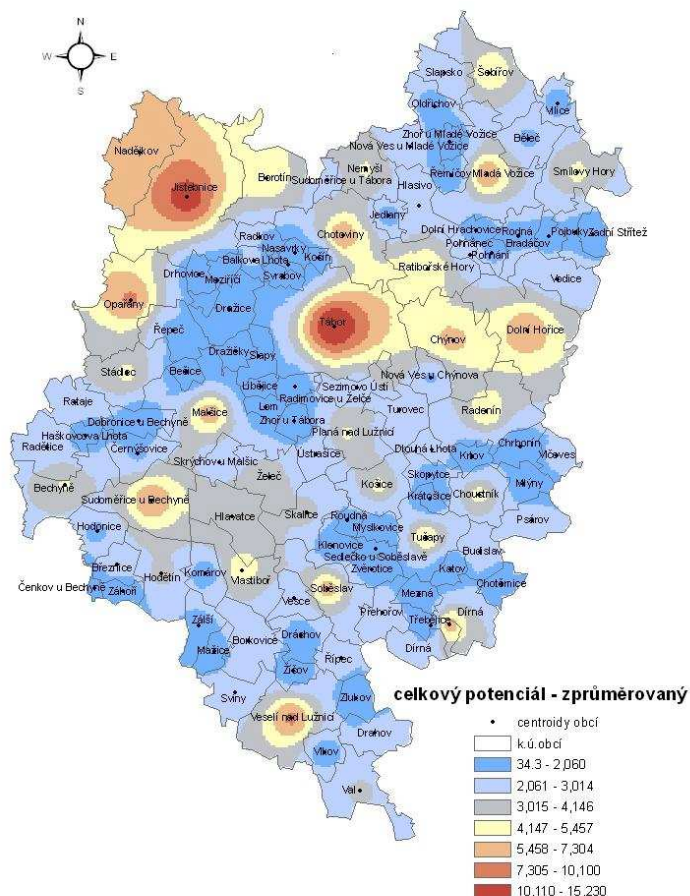
Po provedení reklasifikace mapy 15 vznikla mapa 16, která jen potvrzuje předešlé závěry a také velmi dobře zobrazuje území, kde je celkový rekreační potenciál velmi nízký, znázorněno tmavou zelenou barvou. Jedná se o území malých a menších obcí, kde často chybí možnosti ubytování a to i pro individuální rekreaci, dopravní dostupnost je velmi slabá a zájem návštěvníků stahují blízká města, která disponují turistickými atraktivitami.

Mapa 16

Pro ověření tohoto celkového potenciálu bylo použito ještě metody zprůměrování hodnot součtu potenciálu atraktivit – historicko-kulturního, přírodního a potenciálu socioekonomického, čímž byla vytvořena mapa 17. Její reklasifikací byla vytvořena mapa 18.

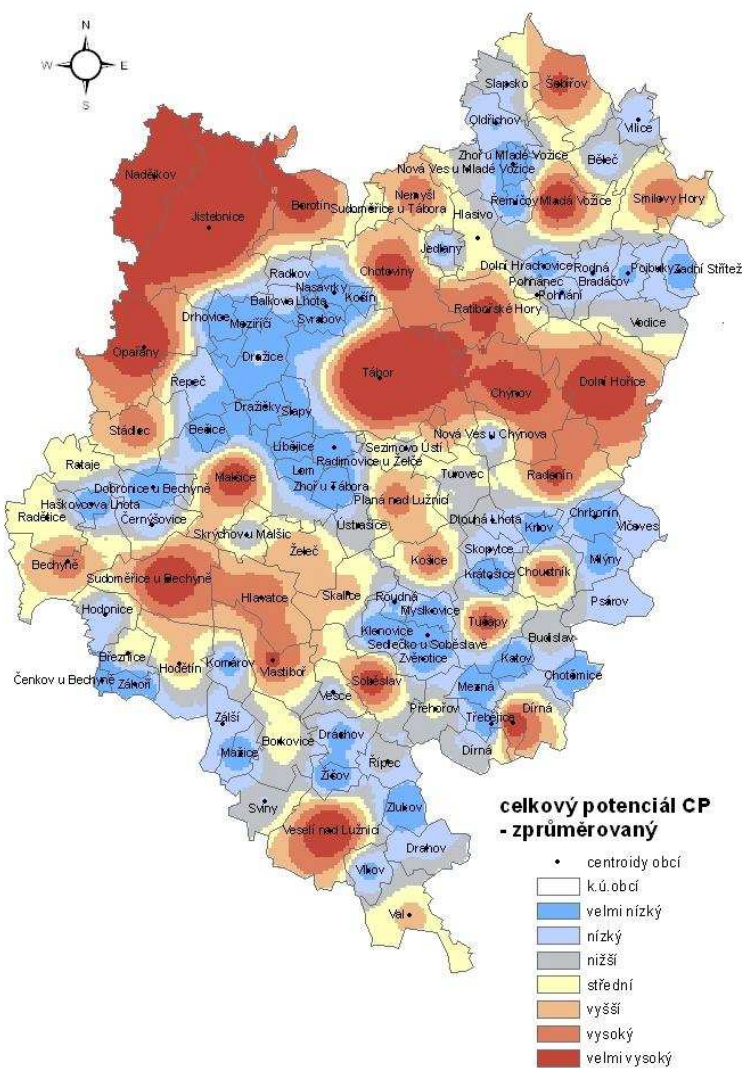
Mapa 17

Mapa 18 utvrzuje již výše zmíněné skutečnosti, město Tábor a jeho přilehlé okolí má největší potenciál pro cestovní ruch, nabízí dobré ubytovací možnosti, rozsáhlou nabídku turistických atraktivit a je zajištěno dobrou dopravní dostupností. A dále se souhrnně ukazuje, že malé obce vykazují velmi malý potenciál pro rozvoj cestovního ruchu, protože zde chybí nabídka turistických zajímavostí, z hlediska dopravní dostupnosti jsou obce málo zajištěny a velký vliv má také vylidňování a tedy

přesun obyvatel do větších obcí a měst. Pro doplnění obrazu o cestovním ruchu bude v následující kapitole rozebráno dotazníkové šetření provedené u návštěvníků sledované oblasti.

Mapa 18

6 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

Dotazníkové šetření bylo provedeno za účelem zjištění informací o stavu poptávky po produktech cestovního ruchu, o turistech a jejich oblíbených aktivitách a k vytvoření pohledu na tuto problematiku. Důvodem šetření také bylo zjistit jak vidí oblast Tábořsko, turistické informační centrum města Tábor a služby cestovního ruchu v této oblasti turisté a návštěvníci.

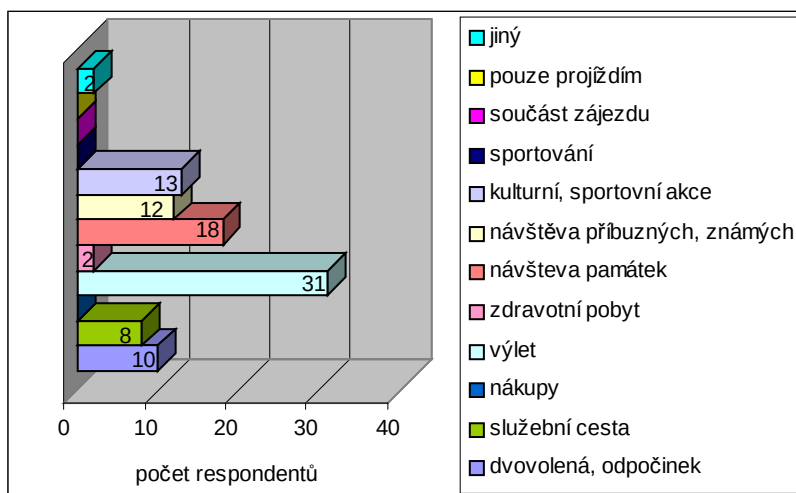
Dotazování probíhalo metodou přímého dotazování z části písemnou formou za použití dotazníku a z části osobním dotazováním, při kterém byl pro snadnější zpracování použit také stejný dotazník (Foret, Stávková, 2003). Šetření probíhalo v období od července do října roku 2006 v centru města Tábor na Žižkově náměstí. Toto místo bylo vybráno, protože se dá nazvat „centrem turistů“, je zde příjemné prostředí s lavičkami, kavárnami a restauracemi, a také se zde nachází Infocentrum Města Tábor, kde mohou turisté a návštěvníci využít jeho služeb. Výzkumu se zúčastnilo celkem 96 respondentů různých věkových skupin, různého stupně vzdělání, a to převážně z České republiky, ale malou částí i ze zahraničí. Respondenti byli vybíráni zcela náhodně.

6.1 Vlastní vyhodnocení dotazníkového šetření

Otázky z dotazníkového šetření jsou uvedeny na následujících stránkách, jsou vyhodnoceny a seřazeny tak, jak byly uvedeny v dotazníku. V závěru této kapitoly jsou uvedeny údaje o respondentech.

Jaký je hlavní důvod Vaší návštěvy Tábora (táborského regionu)?

Graf 1: Hlavní důvody návštěvy Tábora a táborského regionu

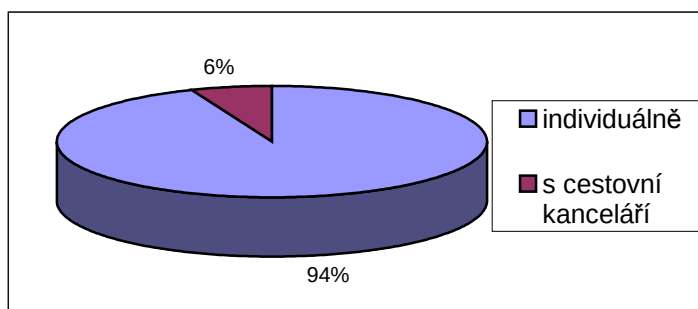

Zdroj: vlastní

Z grafu 1 je vidět, že návštěvníci do regionu přijíždějí hlavně za účelem výletu, což odpovědělo 31 dotázaných. Dalšími, nejčastěji uvedenými důvody byly návštěva památek (18 dotázaných); kulturní, sportovní akce (13 dotázaných); návštěva příbuzných, známých (12 dotázaných) a také dovolená a odpočinek (10 dotázaných). Nikdo z dotázaných neuvedl, že je hlavním důvodem jejich návštěvy Tábora sportování či nákupy, a ani že to je součástí zájezdu nebo, že pouze projíždějí.

Jak jste přijel/a?

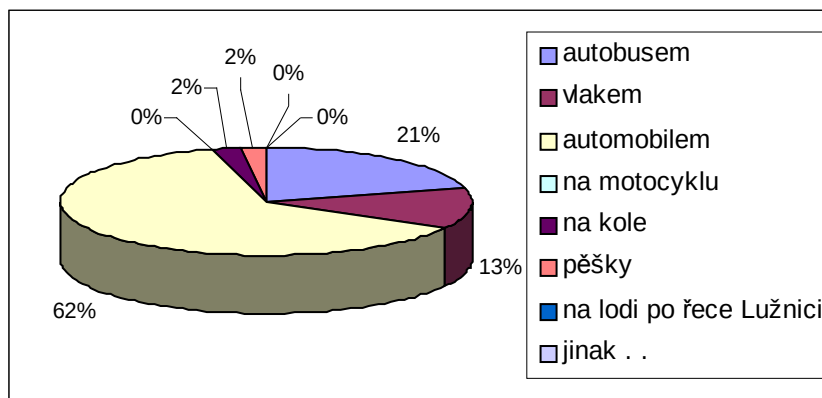
Graf 2: Způsob organizování příjezdu do regionu

Zdroj: vlastní

Na tuto otázku dotázaní odpověděli s velkou převahou (94%), že přijeli do regionu individuálně, tedy dávají přednost vlastnímu zorganizování programu před programem vytvořeným cestovní kanceláří.

Graf 3: Zvolený dopravní prostředek pro cestu do regionu

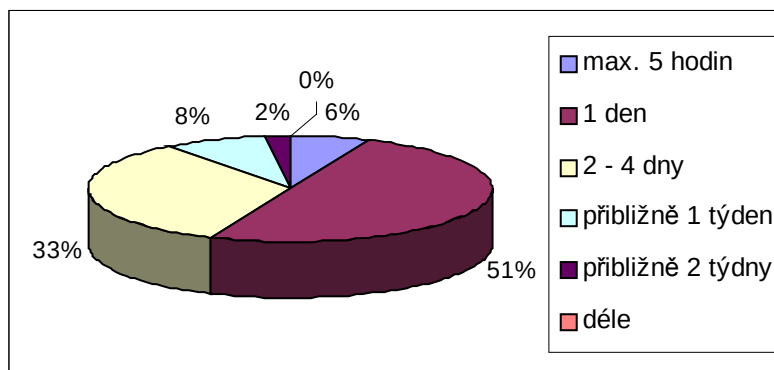

Zdroj: vlastní

A z grafu 3 vidíme, že jako forma cestovního ruchu podle použitého dopravního prostředku převládá motorizovaný cestovní ruch, a to doprava automobilem (62%), dále pak doprava autobusem. Větší podíl také zaujímá železniční cestovní ruch, tedy doprava vlakem.

Jak dlouho se v táborském regionu zdržíte?

Graf 4: Délka účasti na cestovním ruchu

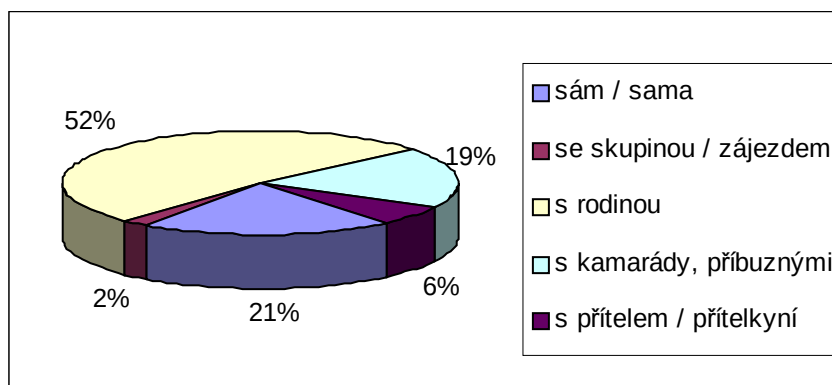

Zdroj: vlastní

Z grafu 4 je patrné, že více jak polovina (51%) dotázaných se na Táborsku zdrží 1 den, to znamená, že zde převládá výletní cestovní ruch. Co se týká delších pobytů, pak je to krátkodobý cestovní ruch, kdy dotázaní uvedli, že zůstanou po dobu 2 až 4 dny. Dlouhodobý cestovní ruch upřednostní pouze malá část dotázaných (10%).

S kým cestujete?

Graf 5: S kým návštěvníci cestují

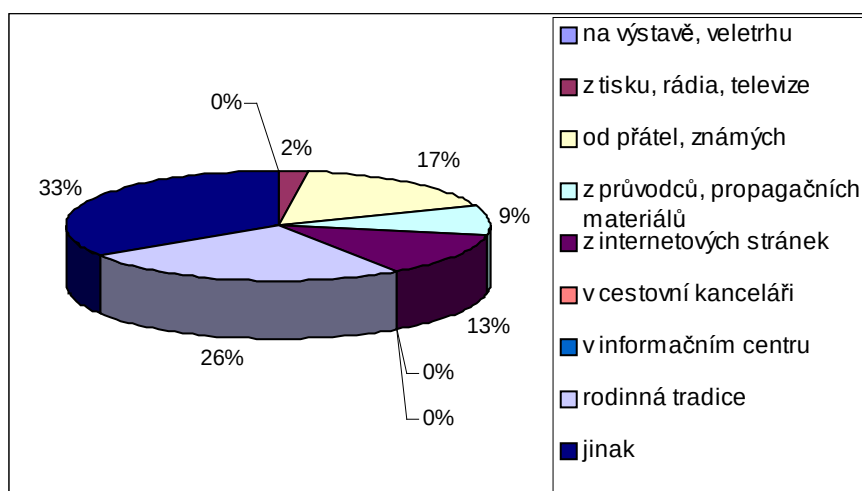

Zdroj: vlastní

Graf 5 ukazuje, že 52% dotázaných cestuje s rodinou, což značí o převaze rodinného cestovního ruchu. Druhou příčku zaujímá z 21% cestování jednotlivce, tedy individuální cestovní ruch a na třetí příčce pak skupinový cestovní ruch, kdy dotázaní uvedli, že cestují s kamarády a příbuznými (19%).

Jak jste se o Táboře a táborském regionu dozvěděl/a?

Graf 6: Zdroj informací o regionu

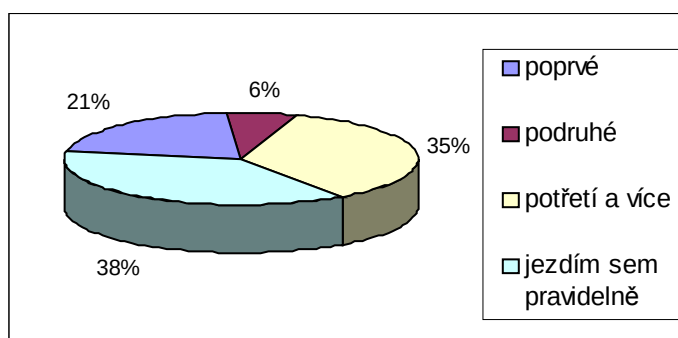
Zdroj: vlastní

Jako zdroj informací, kde se o Táboře a táborském regionu návštěvníci dozvěděli uvedli z 33% jinak, to znamená jinak než jim bylo nabídnuto dotazníkem. Uváděli například ve škole, v práci nebo toto místo znají z mládí. Dalšími zdroji

informací byli z 26% rodinná tradice, že místo znají od svých předků a příbuzných. Ze 17% dotázaní uvedli, že mají informace od přátel a známých. Internet jako informační zdroj se dostal na 4 pozici s 13%, což ukazuje, že potenciální návštěvníci využívají ke zjištění informací internet poměrně hodně.

V Táboře jsem...?

Graf 7: Kolikrát návštěvníci zavítají do Tábora

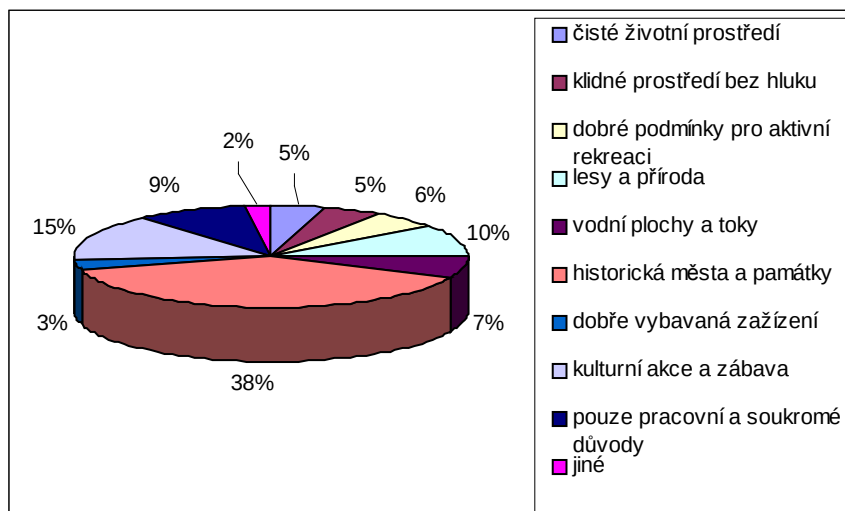
Zdroj: vlastní

Největším počtem jsou zde zastoupeni návštěvníci, kteří jezdí do Tábora pravidelně (38%), dále pak ti, co jsou zde potřetí a více. Jedná se tedy o návštěvníky, kteří svou návštěvu opakují, což svědčí o atraktivnosti regionu. Velkým podílem jsou zde zastoupeni i návštěvníci, kteří sem přijeli poprvé (21%), což ukazuje, že město Tábor má dobré předpoklady návštěvnosti i do budoucna.

Jaké byly Vaše priority při výběru tohoto regionu?

Největší prioritou pro výběr regionu je jednoznačně to, že Tábor je historické město a má mnoho památek (38%). To ukazuje, že město Tábor je návštěvníky vnímáno především jako město s bohatou historií a krásnými památkami. Mezi další priority výběru patří kulturní akce a zábava (15%) a také lesy a příroda (10%).

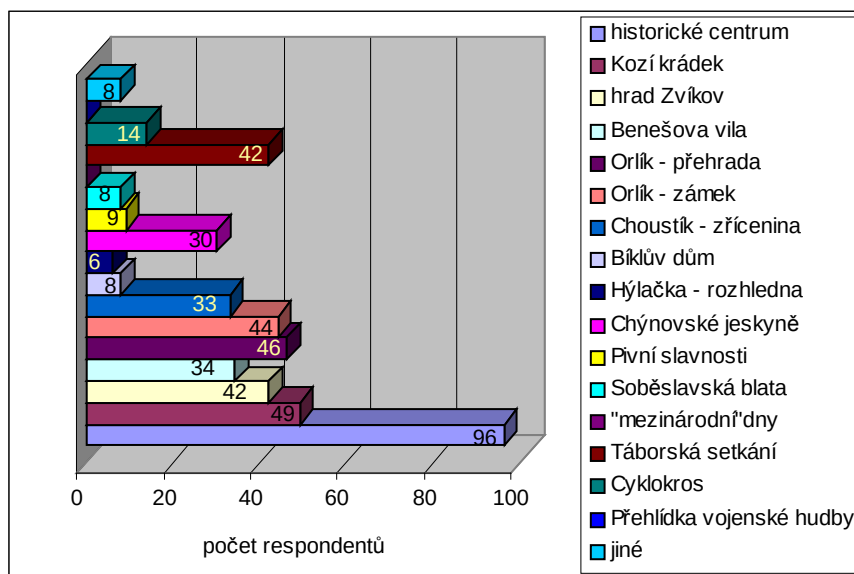
Graf 8: Priority pro výběr regionu

Zdroj: vlastní

Jaké památky a akce v Táboře a regionu jste navštívil/a?

Graf 9: Co v Táboře a regionu turisté navštěvují

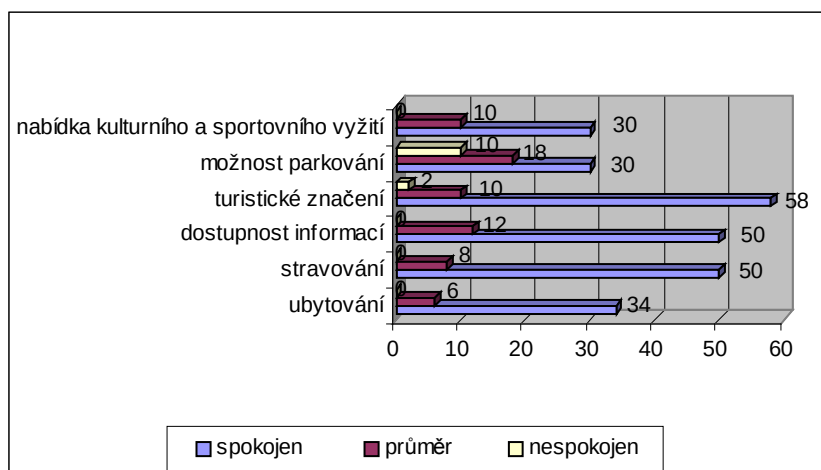
Zdroj: vlastní

Graf 9 znázorňuje, které památky a akce návštěvníci navštívili po dobu jejich pobytu v regionu a době dotazování, ale i dříve, například minulou sezónu. Návštěvníci mohli uvést i více možností. Je vidět, že 96 dotázaných (tj. 100%) navštívilo historické centrum. Vysokou návštěvnost mají také Kozí hrádek a Táborská setkání. Méně než

10 návštěvníků navštívilo Soběslavská Blata, Bílkův dům, Pivní slavnosti a rozhlednu Hýlačka. Což může naznačovat malý zájem o tato místa a akce nebo také malou informovanost o konkrétních možnostech.

Jak jste spokojeni / nespokojeni se službami turistického regionu Tábořsko?

Graf 10: Spokojenost se službami turistického regionu Tábořsko

Zdroj: vlastní

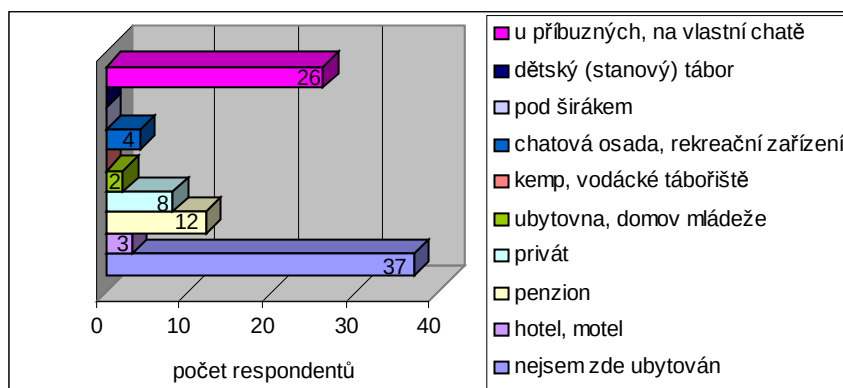
Tento graf znázorňuje, jak návštěvníci posoudili služby v regionu Tábořsko. Na tuto otázku však nebyli ochotni odpovědět všichni dotázaní, protože nevěděli jak služby posoudit, nebo je posuzovat nechtěli. Výsledky ukazují, že vcelku jsou návštěvníci se službami spokojeni. Nejvíce pak s turistickým značením, dostupností informací a stravováním, i když právě turistické značení je pro některé nedostačující. Dále pak kolísavost odpovědí je u možnosti parkování, velká část dotázaných je s parkováním spokojena, ale menší část dotázaných odpověděla, že je s možností parkování nespokojena.

Kde jste zde v Tábořském regionu ubytován?

Jak vyplývá z grafu 11 návštěvníci zde nebývají ubytováni, to ukazuje převahu výletního cestovního ruchu tak, jak už bylo zjištěno otázkou č.3. U ubytovaných návštěvníků převládá ubytování u příbuzných, známých nebo na vlastní chatě či chalupě. Až mnohem menší počty návštěvníků se ubytují v penzionu, na privátě nebo

rekreačním zařízení či chatové osadě. Z uvedeného plyne, že účastníci spíše šetří na nákladech na ubytování.

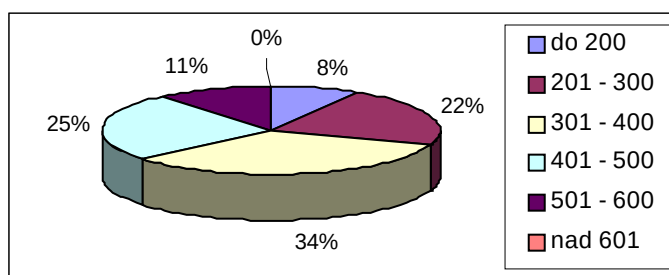
Graf 11: Kde se účastníci ubytovávají

Zdroj: vlastní

Kolik peněz vydáte na osobu za den v KČ? (bez cestovného)

Graf 12: Výdaje za ubytování

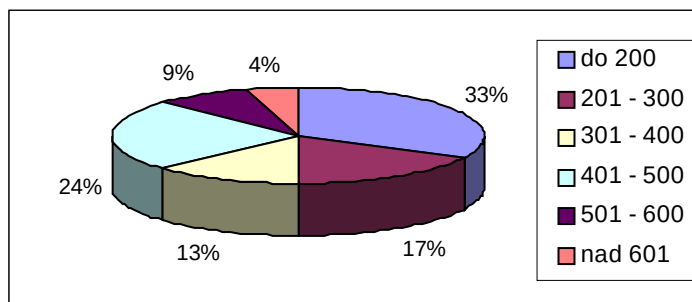

Zdroj: vlastní

Z grafu 12 lze usoudit, že nejvíce dotázaných, tedy 34% utratí za ubytování 301 až 400 Kč za 1 den, 25% 401 až 500 Kč a 22% 201 až 300 Kč.

Graf 13 ukazuje, že největší podíl, tedy 33% dotázaných vydá za stravování a další drobné výdaje do 200 Kč za den. Další procentní podíl 24% dotázaných vydá 401 až 500 Kč za den a 17% 201 až 300 Kč za den, což ukazuje velké výkyvy, co se týče výdajů právě na stravování a další drobné výdaje.

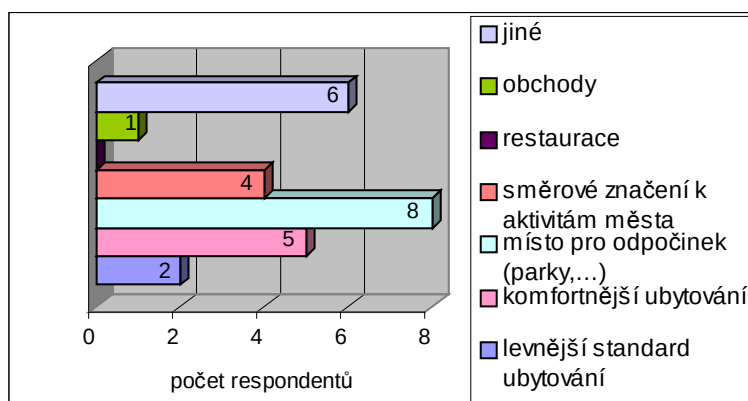
Graf 13: Výdaje za stravování a další drobné výdaje

Zdroj: vlastní

Co Vám v Táboře nejvíce chybí?

Graf 14: Co v Táboře návštěvníci postrádají

Zdroj: vlastní

Na tuto otázku dotázaní odpověděli, že jim nejvíce chybí místo pro odpočinek, jako například parky a odpočinkové zóny. Do možnosti jiné mohli uvést, co jim chybí, ale také co by chtěli změnit apod. Zde uvedli, že jim chybí například parkování zdarma, více parkovacích míst nebo kino. Chtěly by vyloučit parkování automobilů z historického centra.

Údaje o respondentech

V následující tabulce 5 jsou znázorněny údaje o respondentech: Stát, ze kterého přijeli; rozložení návštěvníků na jednotlivé kraje v České republice; počet obyvatel jejich bydliště; pohlaví; věk a dosažené vzdělání. Tabulka je jasná a není potřeba k ní cokoli dodávat.

Tabulka 5: Údaje o respondentech

Stát		Pohlaví	
Česká republika	82	muž	42
Slovenská republika	10	žena	54
Rakousko	2	Věk	
Spojené státy americké	2	do 17 let	0
Kraj v ČR		18 - 25 let	16
Jihočeský	19	26 - 35 let	20
Středočeský	24	36 - 45 let	21
Praha	21	46 - 55 let	27
Jihomoravský	2	56 a více let	12
Zlínský	4	Vzdělání	
Východočeský	2	základní	0
Vysočina	3	vyučen/a	6
Liberecký	1	středoškolské	68
Moravskoslezský	6	vysokoškolské	22
Počet obyvatel bydliště			
do 3 000	16	50 - 100 000	10
3 - 10 000	20	100 000 - 1 mil.	4
10 - 50 000	25	nad 1 mil.	21

Zdroj: dotazníkové šetření

6.2 Profil návštěvníka Táborska

Z uvedeného průzkumu lze vyvodit profil návštěvníka Táborska. Typickými návštěvníky regionu jsou lidé, kteří sem přijíždějí hlavně za účelem návštěvy historické části města a památek (34% dotázaných) a rádi vnímají celkovou atmosféru města (34% dotázaných). Jsou to lidé vzdělaní (71% návštěvníků má středoškolské vzdělání a 23% vysokoškolské). Převažují u nich cesty výletní či krátkodobé, většinou jednodenní nebo 2 až 4 denní, ale vracejí se sem pravidelně. Cestují hlavně s rodinou (52% dotázaných), a ze 62% automobilem. Návštěvníci dávají přednost vlastnímu sestavenému programu (98% dotázaných), tedy možnosti sami si rozvrhnout, jak strávit volný čas. Věková struktura návštěvníků nezaznamenává větší převahu jedné či druhé věkové skupiny, cestují mladí lidé, lidé středního věku i senioři. Místem jejich trvalého bydliště jsou v České republice převážně kraj Středočeský (30% dotázaných), Praha (26% dotázaných) a Jihočeský (23% dotázaných). Ze zahraničí do regionu přijíždějí ze Slovenské republiky, Rakouska i Spojených států amerických. Protože převážná část

návštěvníků přijíždí právě z blízkých, již zmíněných krajů, mnohdy ani nevyužívají služeb Infocentra (58% dotázaných), pokud ho navštíví, pak za účelem získání informací o městě a regionu (65% dotázaných) nebo k nákupu pohledů, suvenýrů, map a apod.(50% dotázaných). Návštěvníci, kteří zde nocují, si zvolí převážně přenocování u příbuzných a známých (28% dotázaných) nebo penzion či privát. Stravují se z velké většiny v restauracích nebo různě podle situace, například občerstvení, nákup v potravinách apod. Pokud v regionu, hlavně ve městě Tábor, něco postrádají jsou to místa pro odpočinek jako například parky a klidné zóny bez aut. Mnoho návštěvníků zavítá do regionu Tábor opakovaně, nebo se sem vrací pravidelně (38% dotázaných) a téměř všichni dotázaní (98%) chtějí doporučit návštěvu svým příbuzným, známým či spolupracovníkům.

7 NÁVRHY KE ZVÝŠENÍ ATRAKTIVITY REGIONU

Návštěva každé destinace je spojena se zajištěním dopravy, ubytováním, stravováním, případně nákupem dalších služeb. Návštěvník si může zakoupit pobyt v destinaci v cestovní kanceláři, nakoupit jednotlivé části celkového produktu přímo u provozovatelů jednotlivých zařízení, uskutečnit nákup prostřednictvím internetu, či mnoha jinými způsoby.

Ze skutečností zjištěných v kapitole 5 a 6 plyne, že pro turisty a návštěvníky je nejzajímavější oblastí sledovaného území město Tábor. To poskytuje dobrou nabídku turistických atraktivit, disponuje velkou kapacitou ubytovacích možností a je zajištěno dobrou dopravní dostupností. Tím byly ve své podstatě potvrzeny i hypotézy zmíněné v kapitole 2 této práce.

Velmi dobrý potenciál cestovního ruchu byl zjištěn v Jistebnici, Sudoměřicích u Bechyně a Veselí nad Lužnicí, Dolních Hořicích a Soběslavi. Tyto obce a města dosahují již určité úrovně, lákají návštěvníky historickými či přírodními zajímavostmi, nabízejí určitou úroveň služeb ubytovacích i stravovacích a je zde předpoklad pro další rozvoj. Zvýšení návštěvnosti by mohlo pomoci především ucelení a zviditelnění nabídky produktů cestovního ruchu a rozvoj infrastruktury.

Proto by bylo dobré vytvořit ucelenou nabídku produktů turistického informačního centra například formou katalogu, na místo jednotlivých propagačních letáčků. Cílem tohoto katalogu by bylo souhrnně informovat návštěvníky regionu, podpořit rozvoj a informovanost v okrese a propagovat oblast jako celek zahraničním návštěvníkům, kteří se soustředí především na oblast hlavního města Prahy a jejího okolí a o jiných regionech nemají přehled. Tento „Katalog atraktivit, produktů a služeb Tábořska“ by mohl být v tištěné podobě poskytován k nahlédnutí, zapůjčení nebo ke koupi v Infocentru města Tábor, dále například na autobusovém i vlakovém nádraží v Táboře, ale i v jiných nejbližších městech a obcích jako například v Sezimově Ústí, Plané nad Lužnicí, Chýnově, Opařanech, Jistebnici, Mladé Vožici apod., na místech, která jsou na očích návštěvníkům i místním obyvatelům. Nabídnout by ho mohla i další informační centra v regionu jako Veselí nad Lužnicí, Bechyně či Soběslav. Katalog by se mohl prezentovat i v jiných formách, například na internetových stránkách města

Tábor a dalších měst a obcí regionu, nebo jako elektronický panel s obrazovkou (ovládaný jen několika málo tlačítky) dobře situovaný ve městě tak, aby přilákal pozornost kolemjdoucích. Katalog by byl určen všem zájemcům, kteří mají zájem se informovat o možnostech strávení volného času a dovolené a nejsou nijak zaměřeni na určitý druh cestovního ruchu, a to turistům a návštěvníkům z České republiky, ale i ze zahraničí, kteří tak do ruky dostanou ucelenou nabídku místních atraktivit. Posloužit by mohl i místním obyvatelům, kteří v oblasti žijí, ale přesto nemají velký přehled o všech možnostech využití volného času, který region nabízí. Jako další alternativa tohoto souhrnného katalogu se nabízí rozčlenit ho na několik menších brožur podle zaměření atraktivit a produktů, například s kulturní, sportovní, historickou, přírodní a jinou tematikou.

Možností je také sestavit „produktové balíčky“ služeb. Na tvorbě balíčků služeb se podílí mnoho různých podniků a organizací, a také sám účastník cestovního ruchu. Každý z uvedených subjektů jak na straně nabídky, tak i na straně poptávky má své cíle a zájmy. Tvorba společných balíčků služeb má své výhody. Ty spočívají v tom, že lze například cíleně zvyšovat poptávku mimo sezónu, zvyšovat přitažlivost destinace pro specifické cílové trhy volbou vhodných druhů a forem cestovního ruchu, využívat komplementárních zařízení, společně budovat vztahy s veřejností, zvýšit průměrné tržby na jednoho zákazníka, prodloužit délku pobytu, nabízet tematicky zaměřené programy, apod. Mnoho destinací má problémy s tím, že nabízí větší množství celkových produktů pro velké množství segmentů. Úspěch turistické destinace nespočívá v této strategii nabídky, ale spíše v koordinaci nabídky pro vybrané segmenty trhu. Z toho důvodu je nutné, aby balíčky služeb byly sestaveny profesionálními firmami a organizacemi. Tvorba balíčků služeb nabízí hostům větší pohodlí, hospodárnost, možnost naplánovat si prostředky na zajištění kvality produktu. Každý jednotlivý balíček by obsahoval informace o charakteru produktu, pro koho je určen (určitý segment návštěvníků, například pro rodiny s dětmi, pro seniory nebo zde se jedná o individuální turistiku či skupinovou), jak se návštěvníci na místo konání dostanou, přibližný počet účastníků, typ ubytování (hotel*****, penzion****, aj.), počet noclehů, typ stravování (například snídaně nebo polopenze, aj.), popis produktu (zda je zaměřen historií a památky, na přírodní krásy, kulturní program, sportovní apod.), termíny konání (správně

načasovat, pokud je do programu zahrnuta některá z pravidelných akcí města Tábor), program (itinerář), předpokládané výdaje návštěvníka a také služby, které lze připojit a doplnit (například dopravu, vstupenky na akce apod.).

7.1 Návrh nového produktu „Tábor bez bariér“

Po prozkoumání nabídky produktů cestovního ruchu ve městě Tábor bylo zjištěno, že nabídka zahrnuje různé produkty a své si najdou téměř všichni turisté a návštěvníci, jen pro určitý segment návštěvníků by se dalo provést zlepšení a usnadnění jejich návštěvy této oblasti.

Jde o možnost vytvořit program pro handicapované, který by představoval soubor informačních a propagačních materiálů a internetové aplikace pro návštěvníky, turisty i místní občany s omezenou pohyblivostí. Cílem projektu by bylo systematicky a trvale vytvořit podmínky pro nezávislý pohyb a orientaci těchto návštěvníků a občanů v ulicích, objektech a dopravních prostředcích v Táboře, což patří mezi základní předpoklady pro možnosti skutečné integrace a nezbytné podmínky pro vyrovnaní příležitostí pro tyto návštěvníky a občany.

Zahrnovalo by to úpravu vstupů a přístupových cest do objektů, u kterých by nebyla úprava složitá, protože velké stavební a jiné práce by pravděpodobně nebyly povoleny, právě proto, že se jedná o památky. U památek, u kterých by tato úpravu nebyla možná, například vyhlídková věž Kotnov či Děkanský kostel Proměnění Páně na Žižkově náměstí, to vyřešit jiným způsobem, například malou informační tabulí před památkou, kde by byl popis této památky a fotografie z vnitřku objektu, apod.

V další části by šlo o zrealizování informačního systému barevného značení (navrženého níže pro potřeby informačních materiálů) pro handicapované po městě, prohlídkových trasách, u objektů, ubytovacích a stravovacích zařízeních a také u kulturních, sportovních a jiných zařízení využívaných ve volném čase. Předpokládaná realizace by se uskutečnila ve dvou etapách.

Etapa 1 by zahrnovala oblast historického centra a vytipované trasy, objekty a místa v blízkém okolí. Předpokládaná doba její realizace by trvala 3 až 5 měsíců. Následně po úspěšném zavedení a zprovoznění by se přikročilo k realizaci rozšíření. Tato Etapa 2 by pokryla oblast etapy 1 a rozšíření na východ k autobusovému a

vlakovému nádraží přibližně o 800 metrů, na jih k Čelkovicím, na sever k Pražskému předměstí a na západ směr Klokoty přibližně o 450 metrů s dobou zrealizování další 4 až 7 měsíců. Bylo by nutné vzít v úvahu také značné náklady na vybudování systému, technických úprav a potřebu spolupráce všech zainteresovaných subjektů, kterými jsou město Tábor, Infocentrum, majitelé zařízení a objektů a ostatní zúčastnění.

8 ZÁVĚR

Cestovní ruch je významným hospodářským odvětvím, které přináší prospěch nejen zemím, ale především jednotlivým regionům, městům a obcím. Na problematiku regionu, jako destinace cestovního ruchu, je potřeba nahlížet z několika pohledů. Především z pohledu návštěvníků, ale také z pohledu města či obce jako celku, která vytváří nabídku produktů cestovního ruchu. Právě tato nabídka je rozhodující pro návštěvníky a turisty, kteří do regionu přijíždějí.

Oblast okresu Tábor a samotné město nabízejí velké množství atraktivit kulturního, společenského, sportovního i přírodního zaměření, které jsou vyhledávány převážně v období od května do září, ale i v zimní sezóně. Vlastní zkoumání území pomocí programu ArcGIS, dotazníkové šetření a analýza nabídky produktů potvrdily, že město Tábor je pro návštěvníky a turisty zajímavé především díky bohaté historii, počtem a krásou památek, množstvím kulturních a sportovních akcí. Dále, že návštěvníci přijíždějí do regionu nejvíce za historickými a kulturními památkami, program si rádi sestavují sami, jako způsob dopravy volí automobil a zdržují se zde převážně jeden den.

Analyzováním map vytvořených programem ArcGIS byl zjištěn potenciál cestovního ruchu nejen ve městě Tábor a jeho blízkém okolí, ale i v dalších městech a obcích celého okresu Tábor. Tento rozbor spolu s výsledky vlastního výzkumu umožnil navrhnout možnosti a doporučení pro zlepšení nabídky produktů cestovního ruchu (jako sestavení ucelené nabídky produktů turistického informačního centra formou katalogu či tvorbu produktových balíčků).

Pokud má být území města Tábor a jeho okresu i nadále hojně navštěvovaným místem s rostoucím potenciálem je potřeba hledat nové možnosti pro rozšíření či vylepšení stávající nabídky a také sledovat vybavenost a nabídku produktů v sousedních a konkurenčních okresech. Důležitá je také samotná propagace Infocentra Města Tábor, a dalších informačních center okresu, která by vedla ke zvýšení informovanosti návštěvníků a turistů a tím ke zvýšení jeho návštěvnosti a prodloužení délky pobytu návštěvníků oblasti.

9 SUMMARY

The topic of my diploma work is: Evaluating the tourism potential of the Tábor region, using methods of spatial data analysis. This region lies on the south of the Czech Republic and is located on the north of southern Bohemia.

Tábor region and the town Tábor offer many attractions, spanning cultural, social, sport and natural beauty. Area investigation using program ArcGIS, questionnaire research and analysis of tourism products showed that the region is of great interest to visitors and tourists mainly for his rich history and heritage, culture, scenic attractions and many sporting events.

Analysis of maps created in program ArcGIS found tourism potential not only in the town Tábor, but in other towns and areas across the Tábor region. This analysis, supported by the results of the questionnaire research, recommend ways of improving tourism products, for example compiling a complete package of tourism products into a catalogue or into product packets.

As long as the Tábor region continues to be visited by tourists and potential of the area expands, it is necessary to look for new ways to develop and improve the tourism products on offer, and monitor competing regions and their tourism products. Important is the propagation of the Tábor region and tourist infocentres in the area, which will increase awareness and raise visitor attendance.

Key words

Tábor region

tourism product

tourists

visitors

program ArcGIS

analysis

10 POUŽITÁ LITERATURA

10.1 Odborné publikace

- AUGUSTA, P., KLÍNOVÁ, H.: Tábor – Kniha o městě. Praha, MILPO MEDIA s.r.o. 2001. ISBN 80-86098-18-4
- DROBNÁ, D., MORÁVKOVÁ, E.: Cestovní ruch pro střední školy a pro veřejnost. Praha, FORTUNA 2004. ISBN 80-7168-901-7
- FORET, M., FORETOVÁ, V.: Jak rozvíjet místní cestovní ruch. Praha, GRADA Publishing 2001. ISBN 80-247-0207-X
- FORET, M., STÁVKOVÁ, J.: Marketingový výzkum. Praha, GRADA Publishing 2003. ISBN 80-247-0385-8
- HESKOVÁ, M. a kol.: Analýza destinačních managementů v cestovním ruchu na příkladech ČR a Rakouska. Bratislava, Kartprint 2004.
- HESKOVÁ, M., a kol.: Cestovní ruch pro vyšší odborné a vysoké školy. Praha, FORTUNA 2006. ISBN 80-7168-948-3
- HORNER, S., SWARBROOKE, J.: Cestovní ruch, ubytování a stravování, využití volného času – Aplikovaný marketing služeb. Praha, GRADA Publishing 2003. ISBN 80-247-0202-9
- HRALA, V.: Geografie cestovního ruchu. Praha, IDEA SERVICES 2002. ISBN 80-85970-36-8
- CHROMÝ, P.: Jihočeský kraj – Průvodce po České Republice. Praha, KARTOGRAFIE PRAHA a.s. 2003. ISBN 80-7011-734-6
- KLIMEŠOVÁ, D.: Geografické informační systémy a zpracování obrazů. Praha, Česká Zemědělská Univerzita - PEF v Praze 2001. ISBN 80-213-0834-6
- KLUFOVÁ, R.: Cestovní ruch Třebońska, Praha, UK Praha – disertační práce 2003
- KLUFOVÁ, R.: Přednášky z předmětu GIS, 2008
- kol.: Špalíček turistických zajímavostí Česka. Praha, KARTOGRAFIE PRAHA a.s. 2006. ISBN 80-7011-892 –X
- kol.: Vítejte na Tábořsku. Tábor, Město Tábor 2006. ISBN 80-239-7075-5

- KOMÁRKOVÁ, J., KOPÁČKOVÁ, H.: Geografické informační systémy - pro kombinovanou formu studia. Pardubice, Univerzita Pardubice 2005. ISBN 80-7194-819-5
- KOPP, J.: Úvod do regionálního výzkumu. Plzeň, ZČU 2001.
- KRÁLOVÁ, A.: Marketing destinace cestovního ruchu. Praha, EKOPRESS 2003. ISBN 80-86119-56-4
- PÁSKOVÁ, M., ZELENKA, J.: Cestovní ruch - Výkladový slovník. Praha, Ministerstvo pro místní rozvoj 2002.
- PODHORSKÝ, M.: Jihočeský kraj - Průvodce na cesty. Praha, freytag&berndt 2003. ISBN 80-7316-074-9
- RAPANT, P.: Úvod do geografických informačních systémů. Ostrava, VŠB-TU Ostrava 2002.
- SVOBODOVÁ, M.: Produkt cestovního ruchu v turistickém informačním centru Tábor, JČU v Českých Budějovicích – bakalářská práce, 2007

10.2 Internetové zdroje

- Marketing cestovního ruchu. Terminologie [online]. [cit. 26.5.2009]. Dostupné na WWW: http://markcr.uhk.cz/page.aspx?page_id=48&mode=2
- Sčítání lidu, domů a bytů 2001. [online]. [cit. 30.7.2009]. Dostupné na WWW: <http://www.czso.cz/sldb/sldb2001.nsf/okresy/CZ0317>
- Seznam měst a obcí v okrese Tábor 1996-2008. [online]. [cit. 1.8.2009]. Dostupné na WWW: <http://mesta.obce.cz/vyhledat2.asp?okres=3308#vypis>
- Obce okresu Tábor 2000-2009. [online]. [cit. 1.8.2009]. Dostupné na WWW: <http://www.statnisprava.cz/rstsp/ciselniky.nsf/i/CZ0317>
- Ekonomicky aktivní obyvatelstvo podle odvětví v obcích okresu. [online]. [cit. 1.8.2009]. Dostupné na WWW: http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparamzdr.jsp?cislotab=OB033_OK.65&verze=2
- MOS – Městská a obecní statistika 2006. [online]. [cit. 1.8.2009]. Dostupné na WWW: <http://www.czso.cz/lexikon/mos2003.nsf/okresy/CZ0317>
- www.tabor.cz
- www.vyletnik.cz

- www.trasovnik.cz
- www.kraj-jihocesky.cz
- www.cd.cz
- www.cbudejovice.czso.cz
- www.jiznicechy.cz
- www.czso.cz
- www.cestovni-ruch.cz

10.3 Propagační materiály

- Botanická zahrada, Město Tábor a Jihočeský kraj 2005
- Tábor, historické město s husitskou minulostí, Město Tábor 2005
- Tábor, památky a zajímavosti historického centra, Město Tábor 2005
- Tábor, místo vaší dovolené, Město Tábor 2006
- Kalendář kulturních, společenských a sportovních akcí 2006, Město Tábor 2006
- Ubytování na Táborsku, Město Tábor 2003
- Táborský zdravotní a naučný okruh, Klub českých turistů a Město Tábor 2004
- Kempy na Táborsku, Město Tábor 2006
- Táborskem na kole, Město Tábor 2004

SEZNAM ZKRATEK

DF – defertova funkce

GIS – geografický informační systém

CHKO – chráněná krajinná oblast

k. ú. – katastrální území

IRV – index rekreační významnosti

KRF – koeficient rekreační funkce území

PA HKP – potenciál atraktivit – historicko-kulturní, přírodní

PSE – potenciál socioekonomický

ZRP – koeficient zbylého rekreačního potenciálu

ZÚ – index ekologické významnosti (zatíženost území)

SEZNAM TABULEK, GRAFŮ A MAP

Tabulky:

Tabulka 1: Koeficienty IRV

Tabulka 2: Parciální proměnné funkce PA HKP

Tabulka 3: Váhy parciálních proměnných

Tabulka 4: Parciální proměnné funkce PSE a jejich váhy

Tabulka 5: Údaje o respondentech

Grafy:

Graf 1: Hlavní důvody návštěvy Tábora a tábořského regionu

Graf 2: Způsob organizování příjezdu do regionu

Graf 3: Zvolený dopravní prostředek pro cestu do regionu

Graf 4: Délka účasti na cestovním ruchu

Graf 5: S kým návštěvníci cestují

Graf 6: Zdroj informací o regionu
Graf 7: Kolikrát návštěvníci zavítají do Tábora
Graf 8: Priority pro výběr regionu
Graf 9: Co v Táboře a regionu turisté navštěvují
Graf 10: Spokojenost se službami turistického regionu Táborsko
Graf 11: Kde se účastníci ubytovávají
Graf 12: Výdaje za ubytování
Graf 13: Výdaje za stravování a další drobné výdaje
Graf 14: Co v Táboře návštěvníci postrádají

Mapy:

Mapa 1: Okres Tábor
Mapa 2: Zatíženost území ZU
Mapa 3: Zatíženost území ZUh
Mapa 4: Index rekreační významnosti IRV
Mapa 5: Rekreační funkce KRF
Mapa 6: Rekreační funkce KRFh
Mapa 7: Rekreační potenciál ZRP
Mapa 8: Rekreační potenciál ZRP1
Mapa 9: Defertova funkce DF
Mapa 10: Defertova funkce DFh
Mapa 11: Potenciál atraktivit – historicko-kulturní, přírodní
Mapa 12: Potenciál atraktivit PA – historicko-kulturní, přírodní
Mapa 13: Potenciál socioekonomický
Mapa 14: Potenciál socioekonomický PSE
Mapa 15: Celkový potenciál – součet
Mapa 16: Celkový potenciál CP – součet
Mapa 17: Celkový potenciál – zprůměrovaný
Mapa 18: Celkový potenciál CP – zprůměrovaný

PŘÍLOHY

Příloha 1: Dotazník pro turisty

DOTAZNÍK PRO TURISTY

Pro návštěvníky města Tábor a tábořského regionu

Tento dotazník je podkladem pro zpracování bakalářské práce studentky Jihočeské university.
Děkuji předem za spolupráci.

1. Jaký je hlavní důvod Vaší návštěvy Tábora (táborského regionu)?

(zaškrtněte 1 možnost)

☐ dovolená, odpočinek	☐ návštěva příbuzných, známých
☐ služební cesta	☐ kulturní, sportovní akce
☐ nákupy	☐ sportování
☐ výlet	☐ součást zájezdu
☐ zdravotní pobyt	☐ pouze projíždím
☐ návštěva památek	☐ jiný

2. Jak jste přijel/a? (zaškrtněte 1 možnost v části A i B)

A)

- ☐ individuálně
☐ s cestovní kanceláří
☐ jinak

B)

☐ autobusem	☐ na kole
☐ vlakem	☐ pěšky
☐ automobilem	☐ na lodi po řece Lužnici
☐ na motocyklu	☐ jinak

3. Jak dlouho se v tábořském regionu zdržíte? (zaškrtněte 1 možnost)

☐ max. 5 hodin	☐ přibližně 1 týden
☐ 1 den	☐ přibližně 2 týdny
☐ 2 – 4 dny	☐ déle

4. S kým cestujete? (zaškrtněte 1 možnost)

☐ sám / sama	☐ s kamarády, příbuznými
☐ se skupinou / zájezdem	☐ jinak
☐ s rodinou	

5. Jak jste se o Táboře a tábořském regionu dozvěděl/a? (zaškrtněte 1 možnost)

☐ na výstavě, veletrhu	☐ v cestovní kanceláři
☐ z tisku, televize, rádia	☐ v informačním centru
☐ od přátel, známých	☐ rodinná tradice
☐ z průvodců, propagačních materiálů	☐ jinak
☐ z internetových stránek	

6. V Táboře jsem (zaškrtněte 1 možnost)

☐ poprvé	☐ potřetí a více
☐ podruhé	☐ jezdím sem pravidelně

7. Jakým aktivitám se budete během pobytu věnovat? (zaškrtněte i více možností)

☐ sport, cykloturistika	☐ nákupy
☐ kulturní akce, vzdělání	☐ návštěvy výstav, galerií, apod.
☐ příroda, rybaření, pěší turistika	☐ rekreace a lázně
☐ historie, památky	☐ jiné

8. Jaké byly Vaše priority při výběru tohoto regionu? (zaškrtněte i více možností)

Příroda

☐ čisté životní prostředí	☐ lesy a příroda
☐ klidné prostředí bez hluku	☐ vodní plochy a toky
☐ dobré podmínky pro aktivní rekreaci	

Kultura

- ☐ historická města a památky
☐ dobře vybavená zařízení
☐ kulturní akce a zábava

Ostatní

- ☐ pouze pracovní a soukromé důvody
☐ jiné

9. Co Vás v Táboře a regionu nejvíce zaujalo? (zaškrtněte i více možností)

☐ celková atmosféra	☐ možnost sportovního vyžití
☐ architektonické a kulturní památky	☐ obchody, možnost nákupu
☐ zajímavá nabídka kulturních akcí	☐ jiné
☐ příroda, přírodní památky	

10. Jaké památky a kulturní akce v Táboře a regionu jste navštívil/a?

(zaškrtněte i více možností)

☐ historické centrum	☐ Chýnovské jeskyně
☐ Kozí hrádek	☐ Pivní slavnosti
☐ hrad Zvíkov	☐ Soběslavská blata
☐ Benešova vila	☐ „Mezinárodní“ dny
☐ Orlík – přehrada	☐ Táborská setkání
☐ Orlík – zámek	☐ Cyklokros
☐ Choustník – zřícenina	☐ Přehlídka vojenské hudby
☐ Bílkův dům	☐ jiné
☐ Hýlačka – rozhledna	

11. Využil/a jste služeb místního turistického informačního centra v Táboře?

- ☐ ANO ☐ NE

12. Jakých služeb jste využil/a v našem turistickém informačním centru?

(zaškrtněte i více možností)

- ☐ zajištění nebo doporučení možnosti ubytování
☐ zajištění nebo doporučení možnosti stravování
☐ zajištění průvodcovské služby
☐ zprostředkování jiných služeb (půjčovna kol, kánoí,...)
☐ získání informací o městě a regionu (vyžádání info-letáčků)
☐ získání informací o kulturních, sportovních a jiných akcích

- ☐ nákup pohledu, suvenýru, průvodce, map,...
- ☐ pomoc v nesnázích (lékař, autodoprava, jednání s policií, ...)
- ☐ vyhledání dopravního spojení v jízdních řádech
- ☐ návštěva galerie infocentra

13. Se službami infocentra jsem byl... (zaškrtněte 1 možnost)

☐ velmi spokojen	☐ nespokojen
☐ spokojen	☐ velmi nespokojen
☐ ani spokojen ani nespokojen	

14. Během dovolené raději využíváte... (zaškrtněte 1 možnost)

- ☐ již připravených turistických programů
- ☐ programů, které si sami vytvoříte

15. Jak jste spokojeni / nespokojeni se službami turistického regionu Tábořsko?

(zaškrtněte vždy 1 možnost)

	spokojen	průměr	nespokojen
ubytování	☐	☐	☐
stravování	☐	☐	☐
dostupnost informací	☐	☐	☐
turistické značení	☐	☐	☐
možnost parkování	☐	☐	☐
nabídka kulturního a sportovního vyžití	☐	☐	☐
jiné	☐	☐	☐

16. Kde jste v Tábořském regionu ubytován? (zaškrtněte 1 možnost)

☐ nejsem zde ubytován	☐ kemp, vodácké tábořiště
☐ hotel, motel	☐ chatová osada, rekreační zařízení
☐ penzion	☐ pod širákem
☐ privát	☐ dětský (stanový) tábor
☐ ubytovna, domov mládeže	☐ u příbuzných, na vlastní chatě

17. S ubytováním jsem... (zaškrtněte 1 možnost)

☐ velmi spokojen	☐ nespokojen
☐ spokojen	☐ velmi nespokojen
☐ ani spokojen ani nespokojen	

18. Co by jste změnil k plné spokojenosti?

19. Kde jste se stravoval?

20. Se stravováním jsem... (zaškrtněte 1 možnost)

☐ velmi spokojen	☐ nespokojen
☐ spokojen	☐ velmi nespokojen
☐ ani spokojen ani nespokojen	

21. Co by jste změnil k plné spokojenosti?

22. Kolik peněz průměrně vydáte na osobu za den v KČ? (bez cestovného)

(zaškrtněte vždy 1 možnost)

za ubytování

☐ do 200

☐ 201 – 300

☐ 301 – 400

☐ 401 – 500

☐ 501 – 600

☐ nad 601

za stravování a další výdaje

☐ do 200

☐ 201 – 300

☐ 301 – 400

☐ 401 – 500

☐ 501 – 600

☐ nad 601

23. Co Vám v Táboře nejvíce chybí? (zaškrtněte i více možností)

☐ levnější standard ubytování

☐ komfortnější ubytování

☐ WC, sociální zařízení

☐ místo pro odpočinek (parky,...)

☐ směrové značení k aktivitám města

☐ restaurace

☐ obchody

☐ jiné

24. Doporučíte návštěvu Tábora a tábořského regionu svým přátelům, známým a spolupracovníkům?

☐ ano

☐ ne

☐ ještě nevím

Údaje o respondentovi:

Odkud jste do Tábora přijel/a?

Země:

Kraj:

Město:

Počet obyvatel bydliště:

do 3 tisíc

3 – 10 tis.

10 – 50 tis.

50 – 100 tis.

100 tis. – 1 milion

nad 1 milion

Pohlaví: muž x žena

Věk: do 17 18 – 25 26 – 35 36 – 45 46 – 55 56 a více

Vzdělání: základní vyučen střední vysokoškolské

Děkuji za spolupráci.

Příjemný pobyt v tábořském regionu